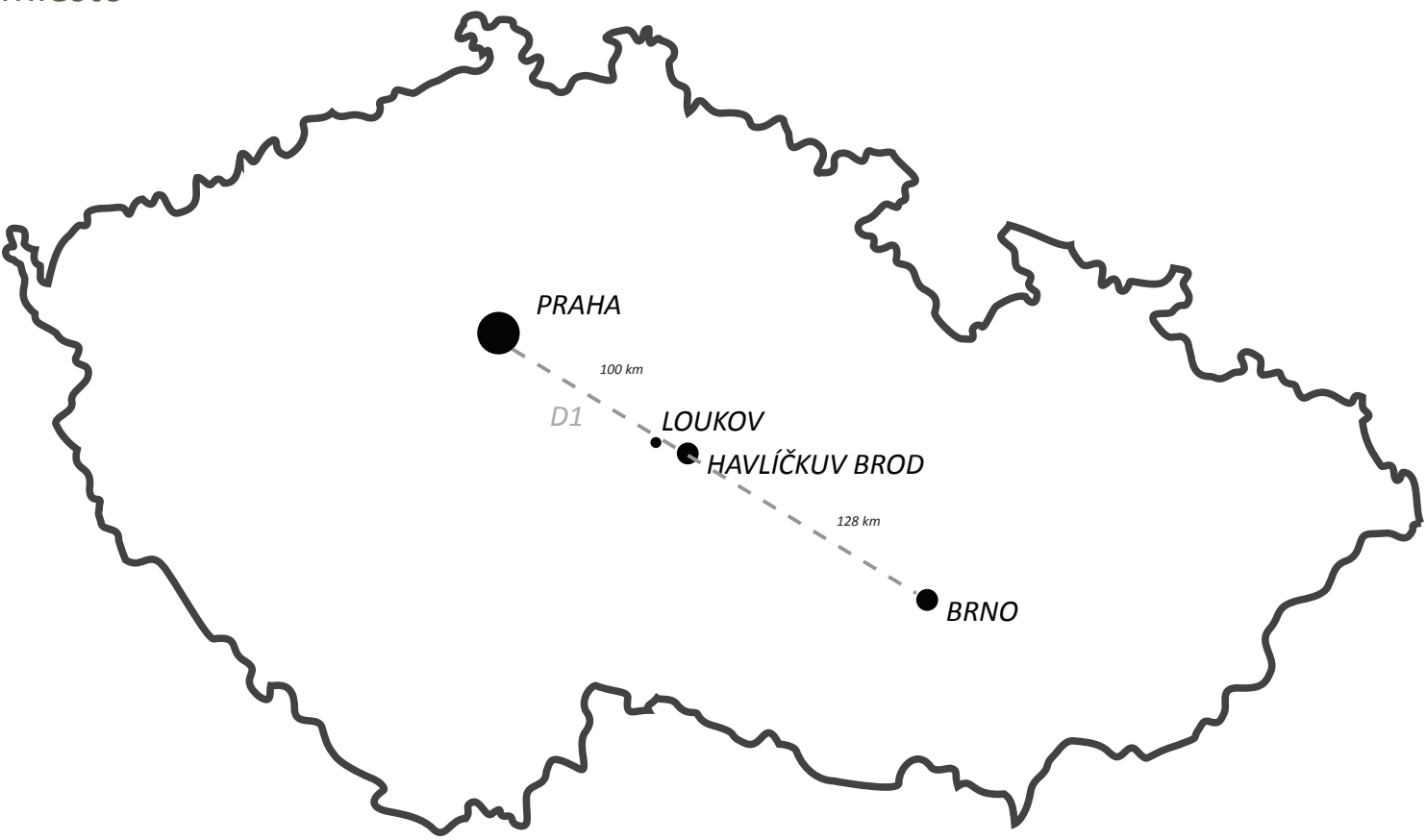

Fenomén internátnych škôl
esej k bakalárskej práci Eleny Fialkovej

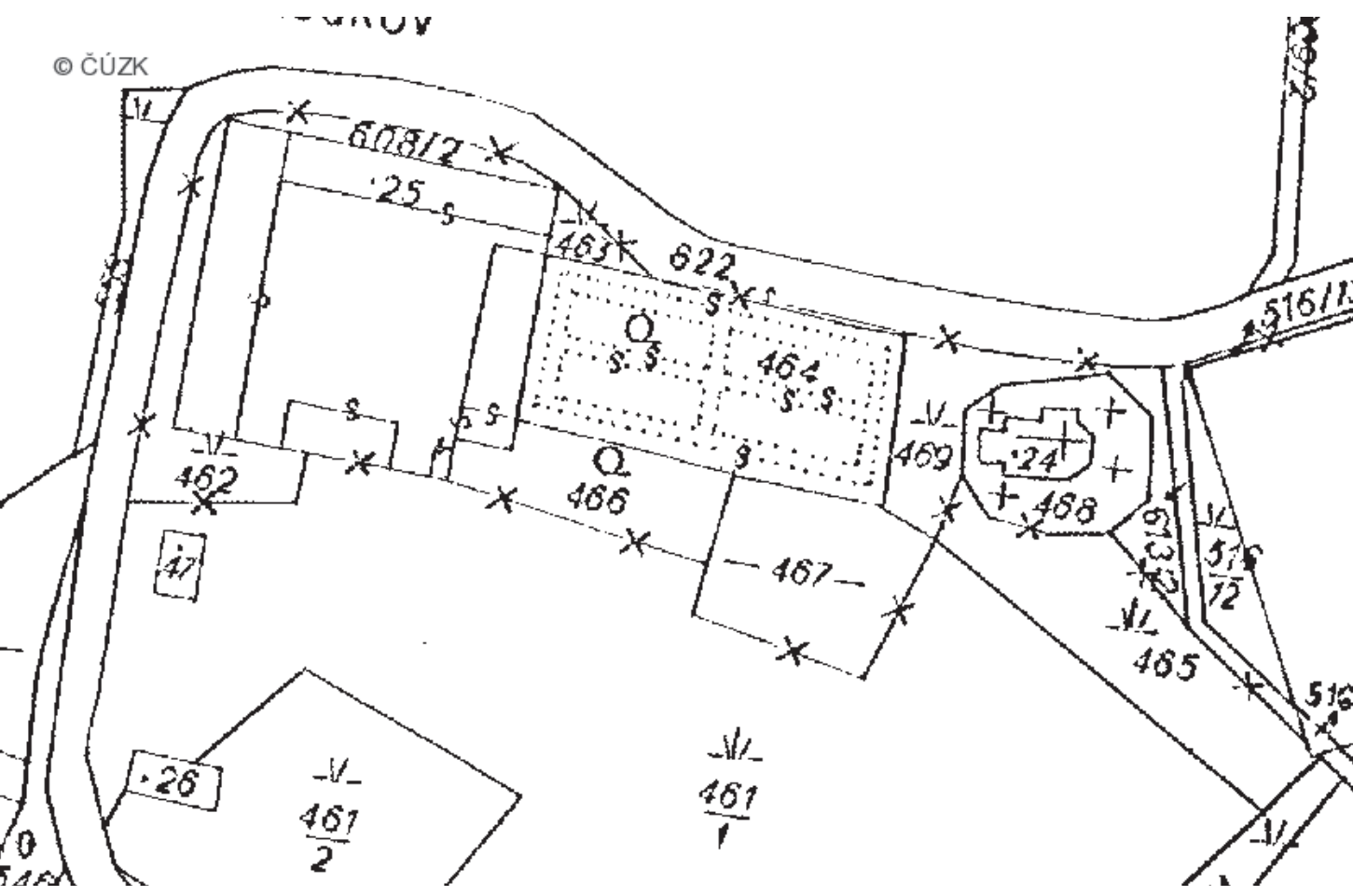
*“Niektoré pramene sú krásne samy o sebe.
Možno preto, že o nich nevieme.
Niektoré sú krásne, keď sa o nich človek stará.
Je to také vyváženie toho, že po sebe doma splachujeme pitnou vodou.”*
Michal Šiška

miesto

Loukov je dedinka na ceste medzi Ledčí nad Sázavou a Lipnicí nad Sázavou pod vrchem Melechov, část obce Dolní Město.

Původní Dvůr Loukov byl v roce 1870 pronajat, po pozemkové reformě po vzniku ČR byl prodán statek pozemkovým úřadem obci Dolní město. V roce 1948 byl velkostatek znárodněn na JZD. Vtedajšia ves zanikla, v súčasnej dobe je tu len niekoľko osamelých stavení s dominantou tvorenou kostelom svätej Markéty.

súčasná situácia

Koncept sa skladá z troch častí:
1,filozofia internátnej školy
Inšpiráciou je typológia, ktorá sa vyvinula v stredoveku popri kláštoroch, kapitulách a panovníckych dvo-
roch, kam rodičia posielali chlapcov za skúsenosťami
a vzdelávaním od tamných klerikov. Hľadám súčasnú
odpoveď na poptávku po podobnom na aktuálnom type
školského zariadenia.

2,ekonomia
Téma svojbytnosti, ekonomickej samostatnosti takehoto
objektu-inšpiráciou sú mi kláštory, ktoré sú ekonomicky
samostatné a schopné sa užiť. Deti by po škole
mohli tráviť čas v sade, na poličkach, v dielnach. Učiť
sa ekológiu v praxi, vedieť odkiaľ pochádza mlieko, a
odkiaľ párek. Vsestrannosť výchovy je v raste osob-
ností ako celku, jednoty s prírodou, jednoty s uvedo-
mením si miesta na planéte. Moja škola nemá byť pre
najvyššiu vrstvu spoločnosti. Predpokladám však, že
samostatnosť tohto objektu bude čiastočná. Rehoľný
rád by mal zabezpečiť chod záhrady, sadu a farmy po
celý rok, i počas prázdnin.

3,architektúra
Odpoveď architektonická na dané miesto a zadanie si
má byť vedomá historických súvislostí, silného a krás-
neho kontextu v blízkosti kostola, geomorfologických
súvislostí.

V padesátých letech byli manželé Miroslav a Helena Novákové donuceni se vystěhovat do dvou místností nevytop-
itelného vlhkého bytu v Klivšoudově. V Loukově družstvo založilo vepřín. Již velmi zdevastované budovy panského
dvora byly zbourány (snad v roce 1982).

Západným smerom od kostola je urovaný terén v mieste barokového poplužného dvora, ktorého zbytky boli
odstránené bez dokumentácie v 70. letech 20. stoločí. .Miesto sklbilo čaro i pokoru. Pôvodná historická stopa,
viac než storočná stopa sklárskej hute,niekoľko stodol a stavení, svedčí o pamäti miesta.

jar
jeseň

pohľad z chodby od voršíliek na jazero

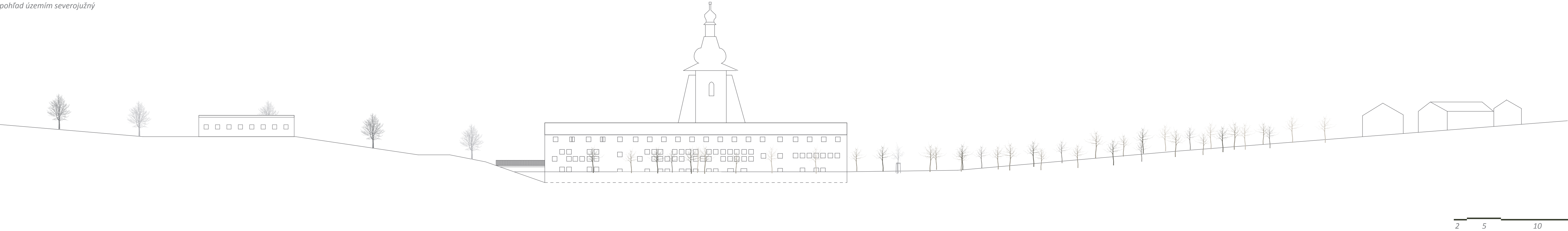
pohľad v knižnici v átriu

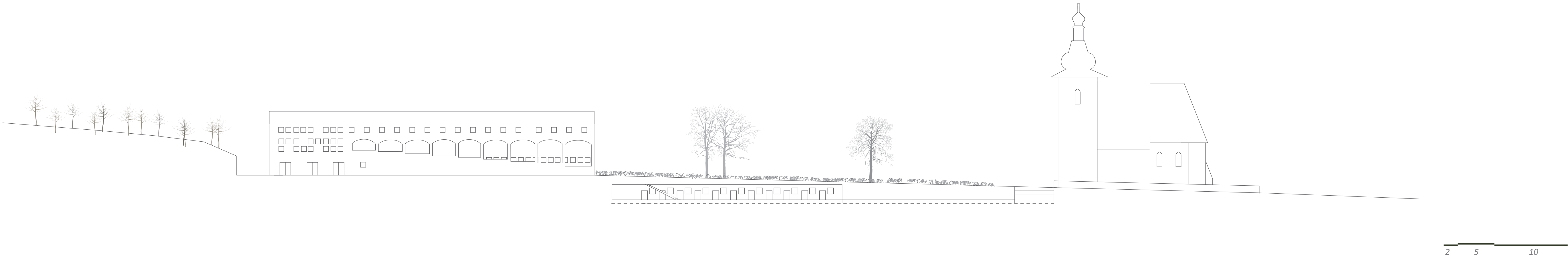
pohľad na školský dvor
VIZUALIZÁCIE / 09

naprieč územím

pohľad územím severojužný

pohľad územím západovýchodný

trieda

chodba s izbami

technická správa
Konstrukce je tvorená kombináci stenového a skeletového systému. Steny sú založené na pasoch a sloupy na patkách. Železobetónová stropná doska spodného podlažia je hrúbky 400mm, ktorý je pri danom rozpätí schopný preniesť zaťaženie 12kN/m2. Strop je tvorený železobetónovým prievlakovým systémom. Presklené steny v knižovne v átriách sú vytvorené z hliníkových fasádnych systémov. Nosná konštrukcia knižnice je železobetónový sloupový systém s konštrukčným rastrm 7x7m. Štvorcové stĺpy v knižnici majú priemer 400mm.
FAREBNÉ RIEŠENIE povrchov je založené na prirodzenej farbe betónu a strukture bednení, čím sa podporí hra svetla a tieňa. Povrchy stien sú vyvedené na fasáde ako pohľadový betón. Povrch vonkajších stien má pôsobiť hapticky - ako odťah miesto.
Podlahy jsou tvorené šedivou betónovou stierkou, v triedach a kanceláriách je stierka epoxidová, okrová, zelená a lososová s presahom na steny.
Sál je čiastočne zapustený do zeme. Priestor multifunkčného sálu slúži tiež ako telocvičňa, tanečný sál, divadelný sál.
OKNÁ A DVERE
Dvere a okná sú drevené konstrukcie. Použité trojsklo na oknách. S hĺbkou vonkajšieho parapetu 50mm. Hĺbka vnútorného ostenia sa používa ako vnútorný parapet. Okná sú otvárateľné, v triedach výklopné. Jednotková veľkosť okien je 900x900 a vďaka rôznym kompozíciám sa dosahuje odlišný svetelný vnem.
VSTUP
Deti každodenne prichádzajú do školy a ich príchod a odchod zohráva veľkú úlohu v koncepte internátnej školy. Vedie ich alej popri ceste od parkoviska cez padací mostík k veľkým dverám. Dvere sú vsadené v oblúku a kopírujú jeho krivku. Až po prejení vstupným zázemím slúžiacim tiež ako čakáreň človek pocíti školu.

axonometria konštrukcie

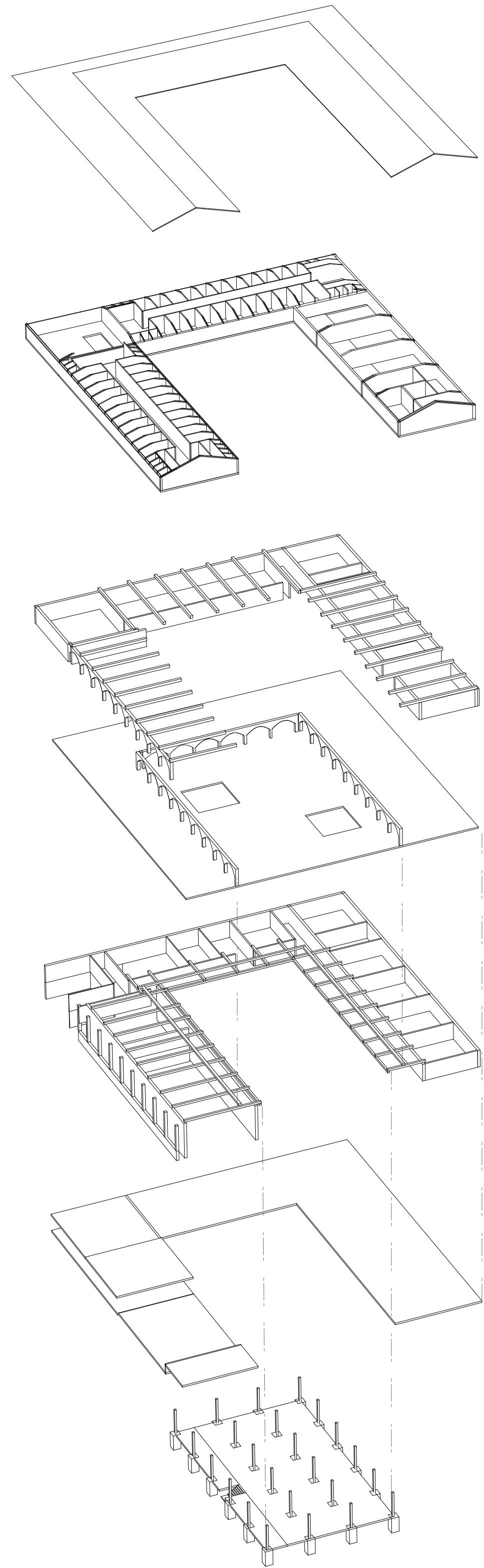
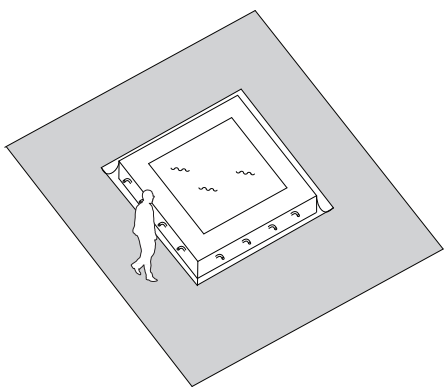
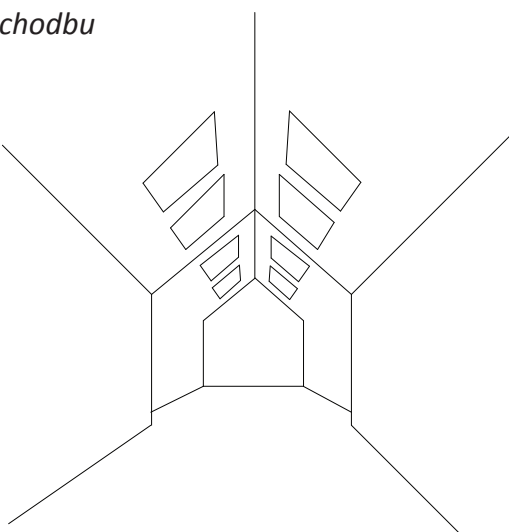

schéma troch poschodí a detaily interiéru

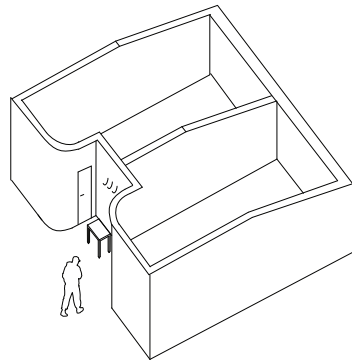
umyvadlo na večerné povídačky
na čisté zuby
s duševnou hygienou sa snúbi

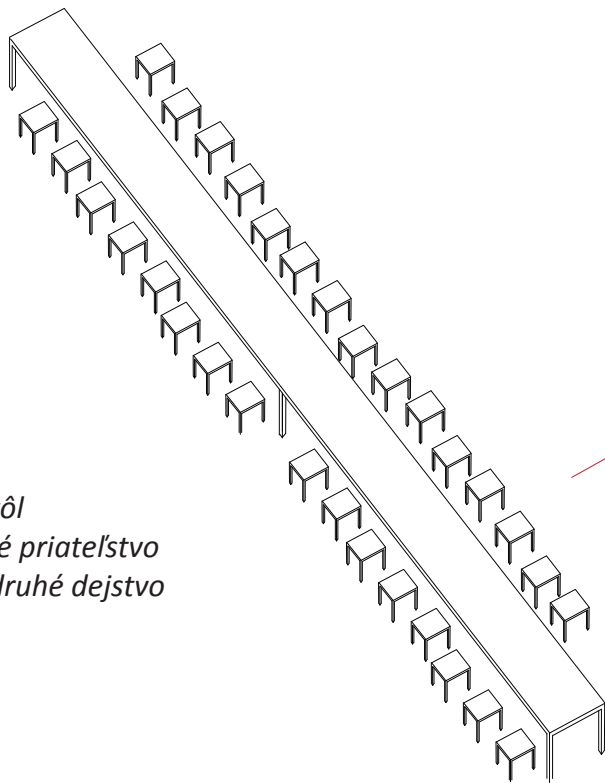
chodbou vedie svetlo
svetlo predvedie vás chodbu

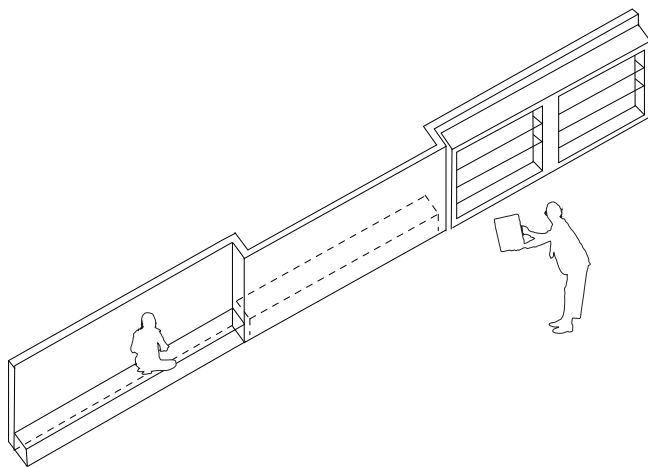
zaviazješ mi šnúrkuy?
na spoločnej lavičke
tajne šepkám Evičke

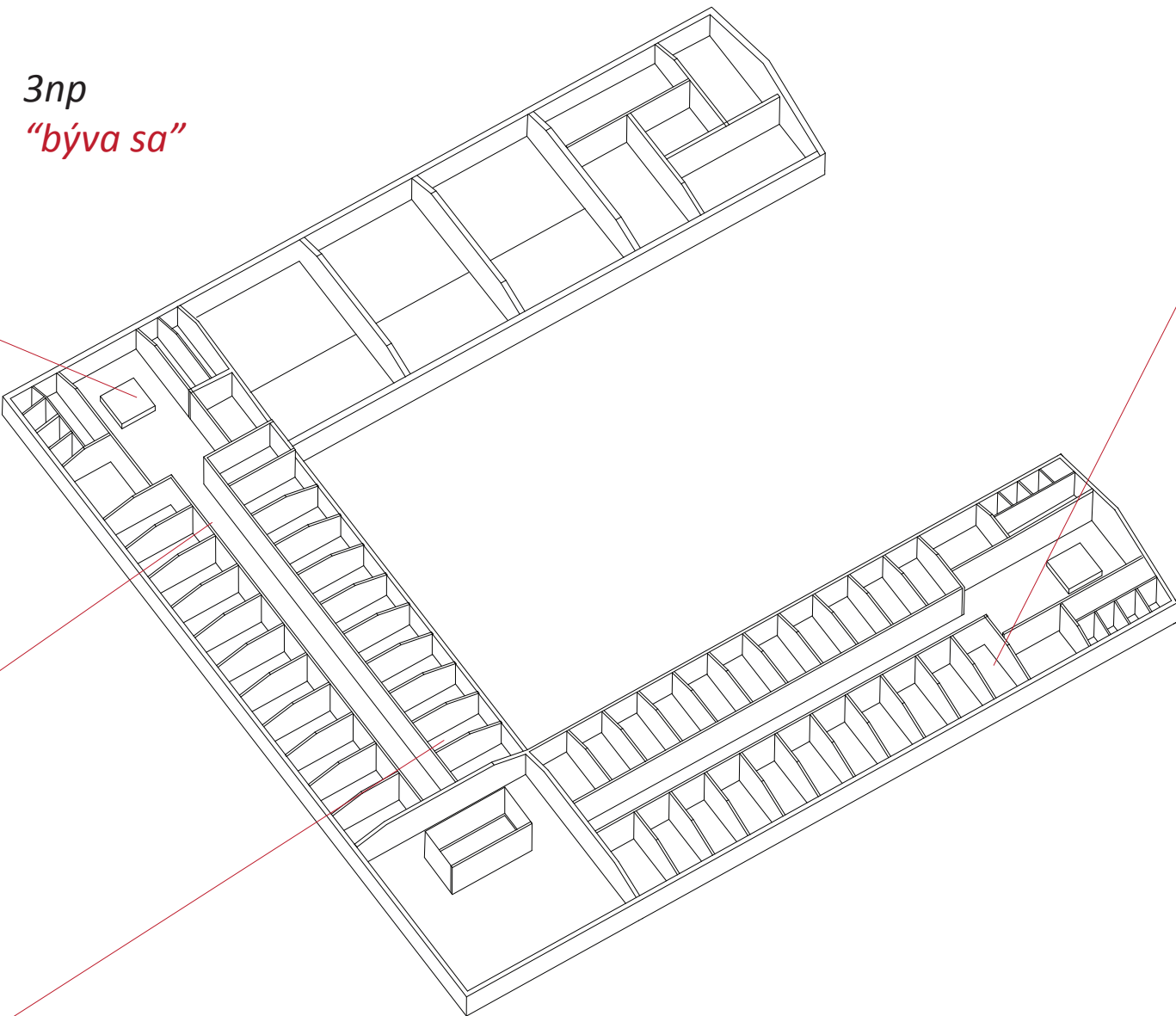
dlhý stôl
na dlhé priateľstvo
aj na druhé dejstvo

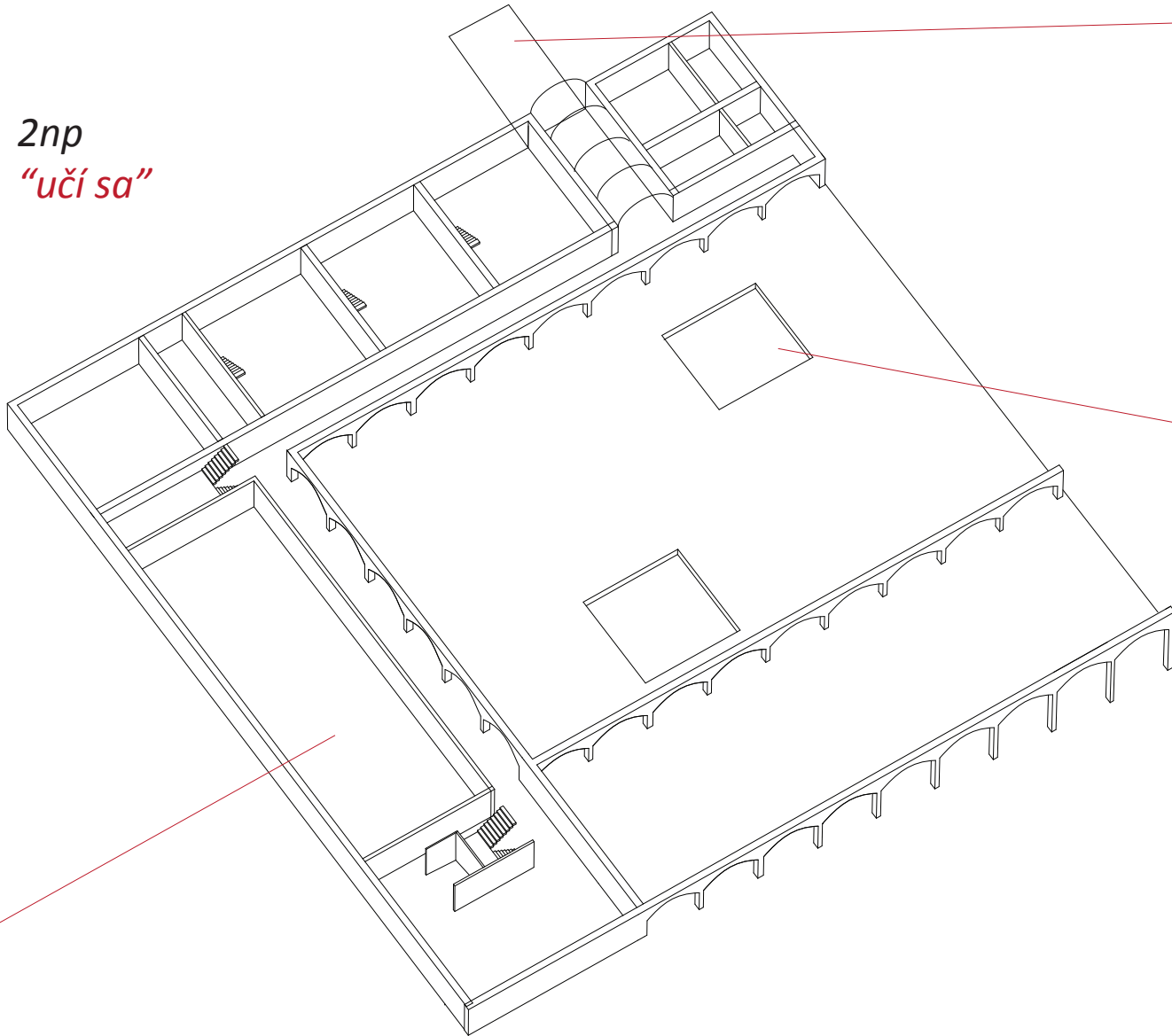
stena živá
plná kníh a lavičiek
zákutí a tajničiek

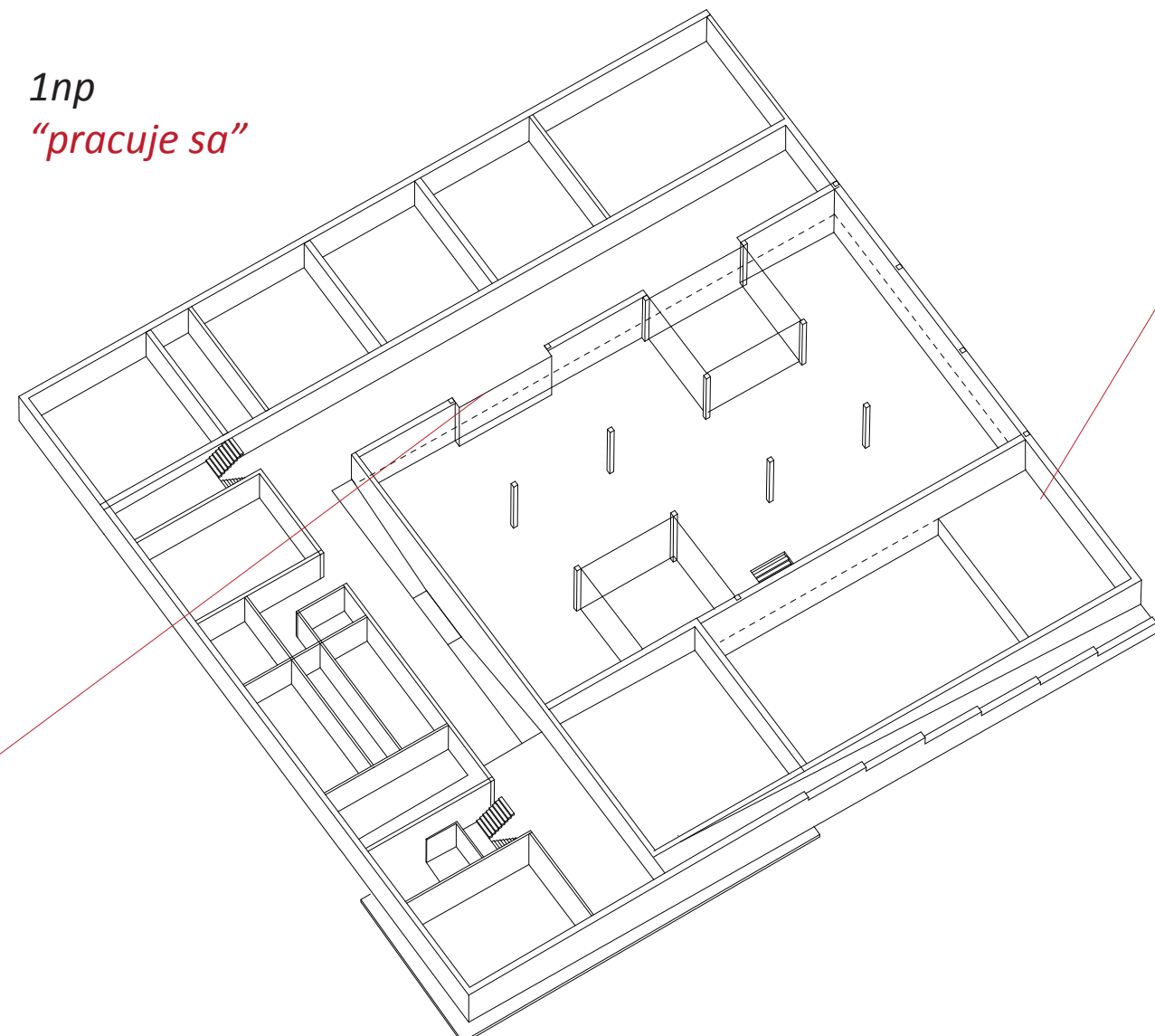
3np
"býva sa"

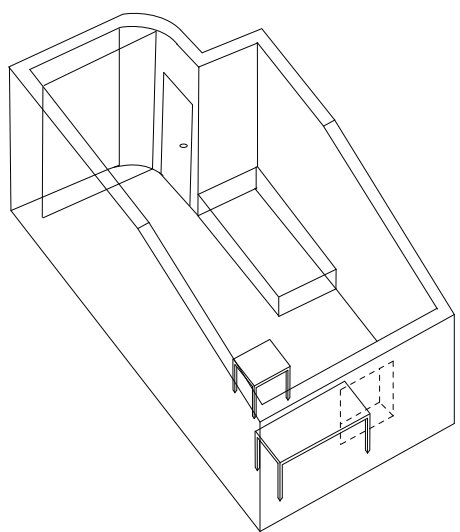
2np
"učí sa"

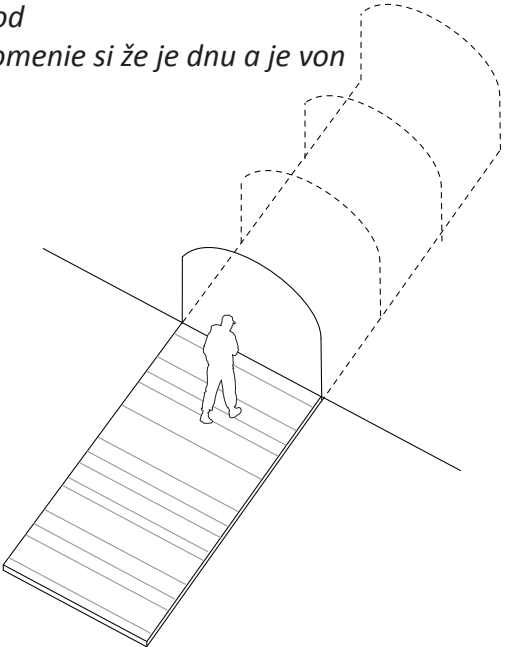
1np
"pracuje sa"

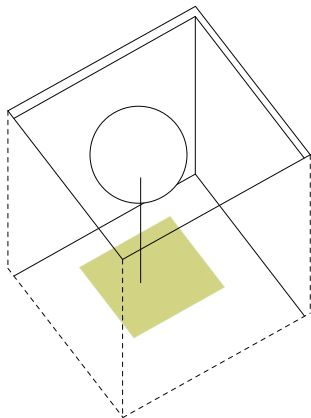
v izbičke len to najnutnejšie
pekne do komínkov
a kvietok v črepníku

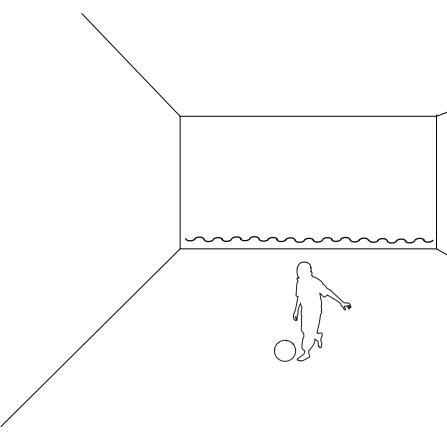
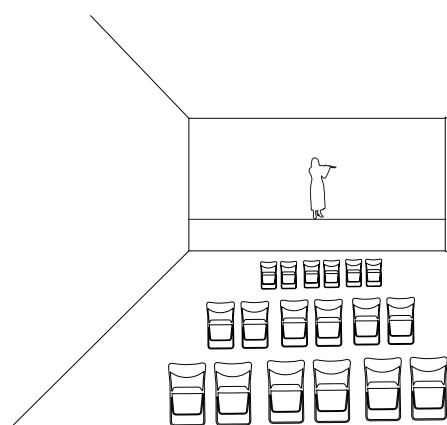
most
ako okamih
ako príchod
ako uvedomenie si že je dnu a je von

átrium je búťľavá vrba
gaštanov je tu hĺbka

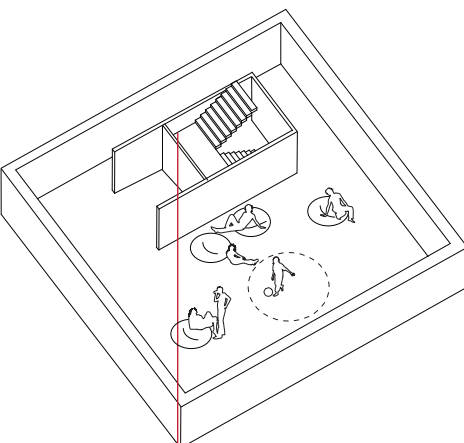

telocvičňa či sál
na vážno aj na beh

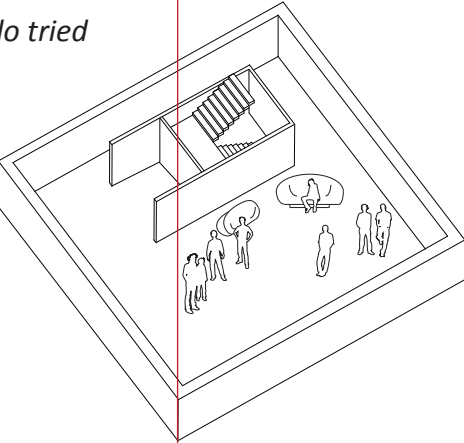

"veža všetkých"

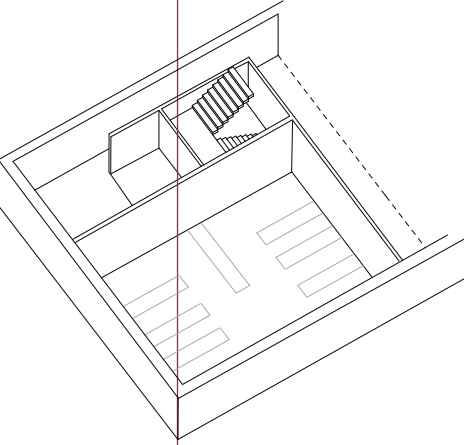
herňa, obývačka

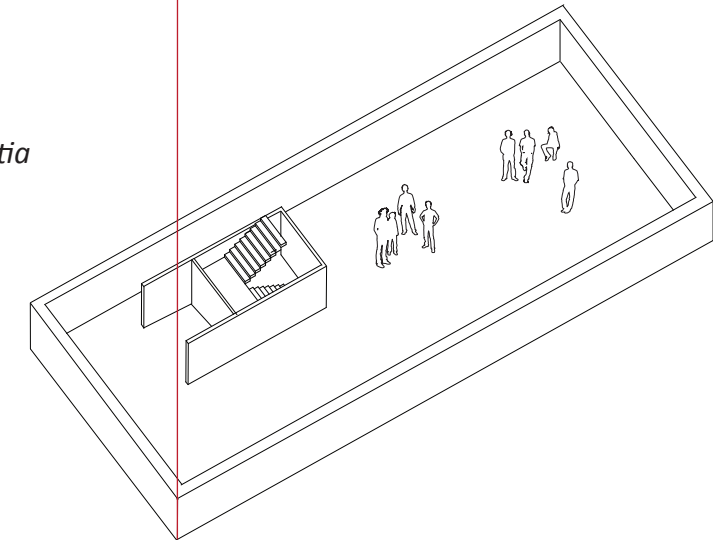
zázemie pred vstupom do tried

rozdeľovanie práce

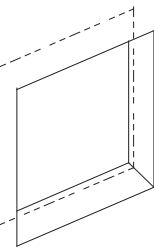

foyer pre spoloč.stretnutia
a telocvičňu

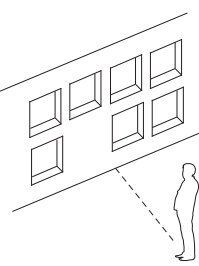

toto je okno

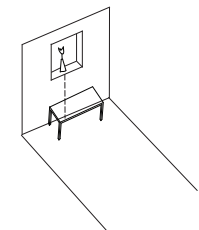
toto je okno 900x900

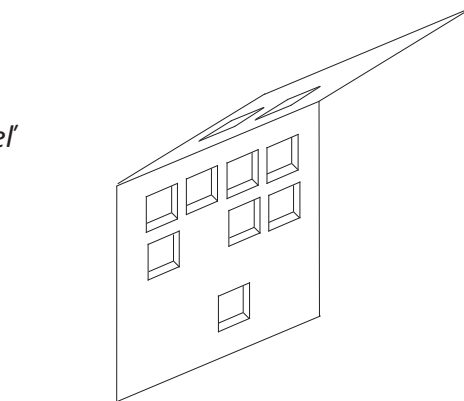
okien mnoho - vitráž steny

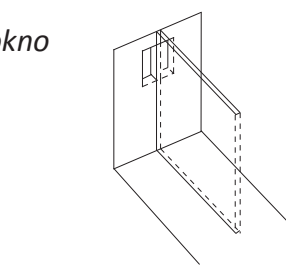
okno -oko

okno v triede - okno nerušíteľ

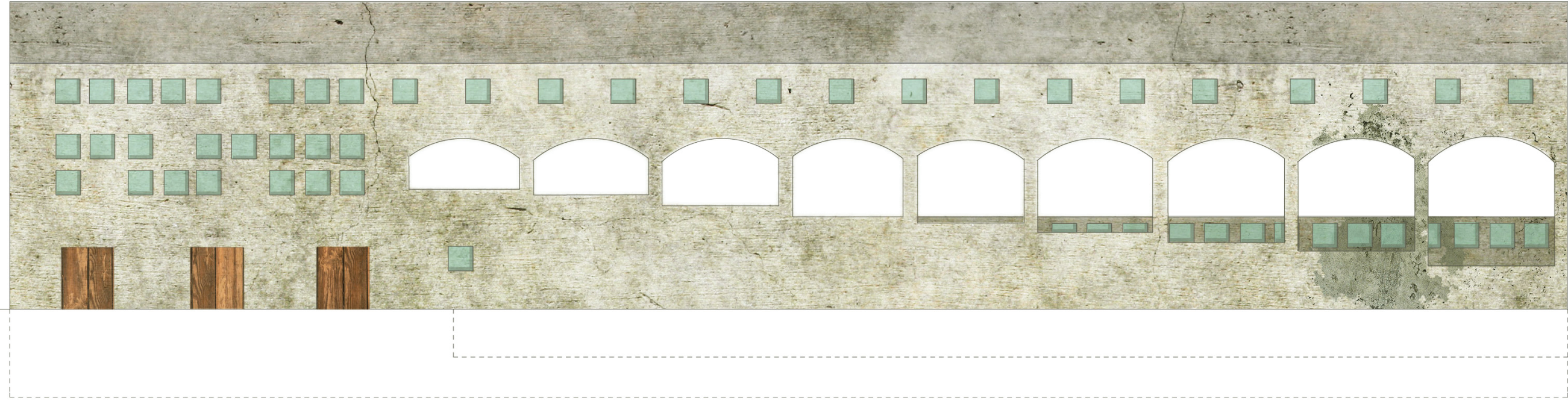
okno nad záchodom je polookno

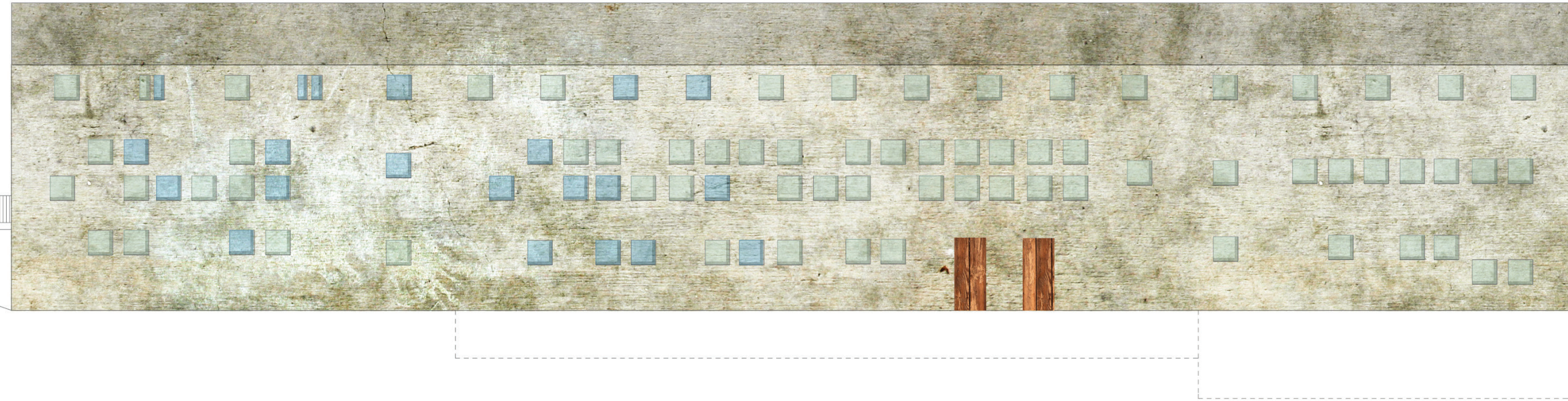

pohľady

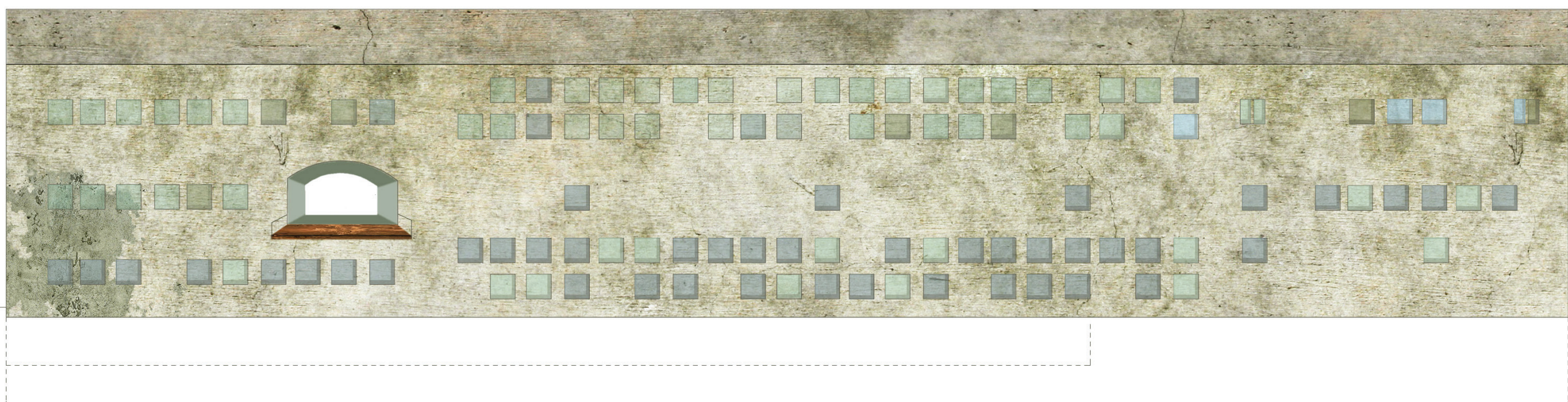
pohľad južný

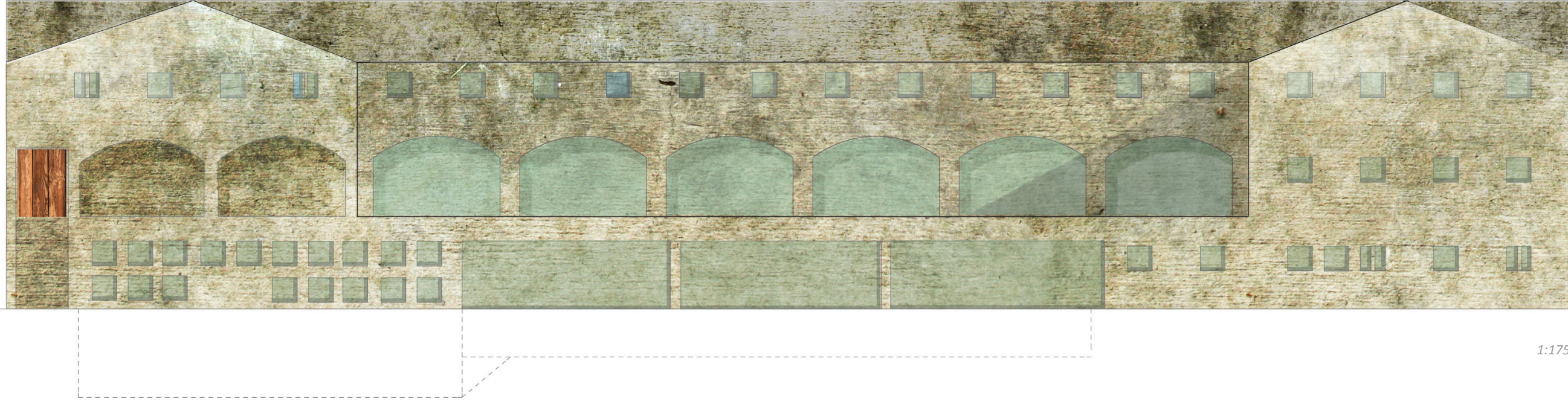
pohľad západný

pohľad severný

pohľad východný

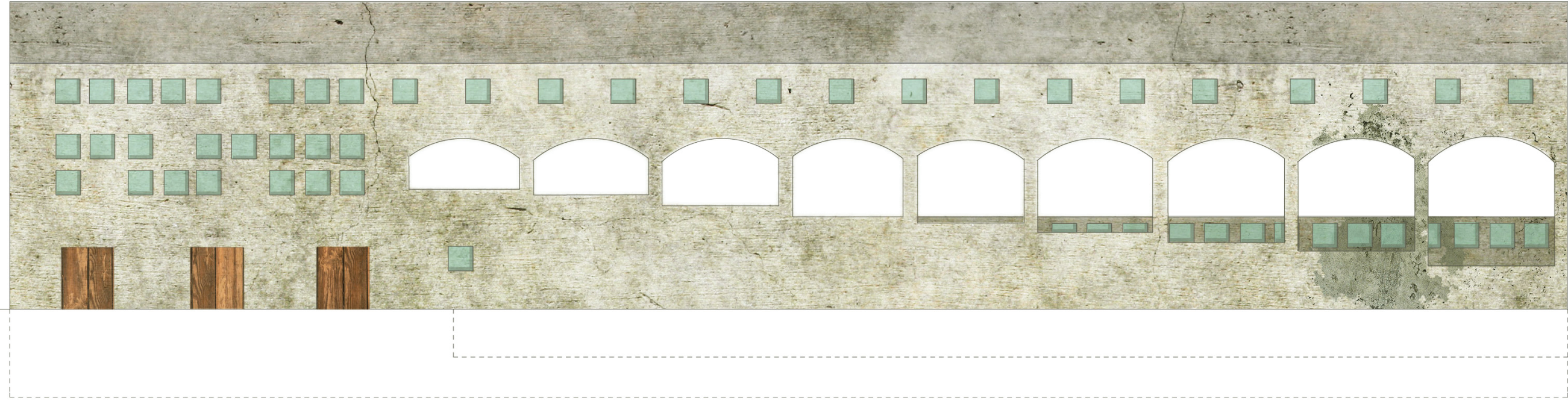

1:175

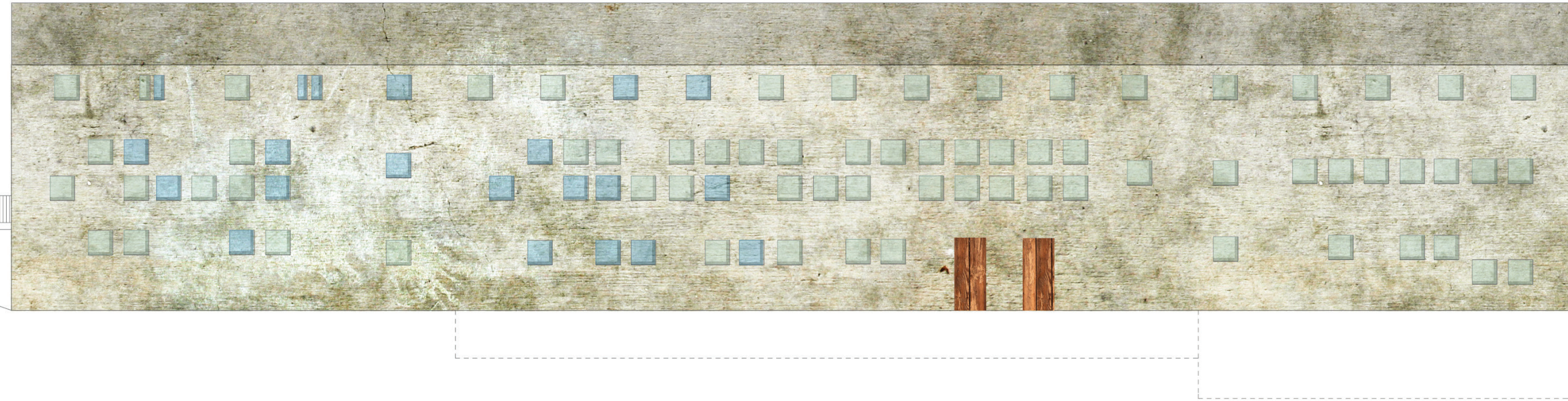

pohľady

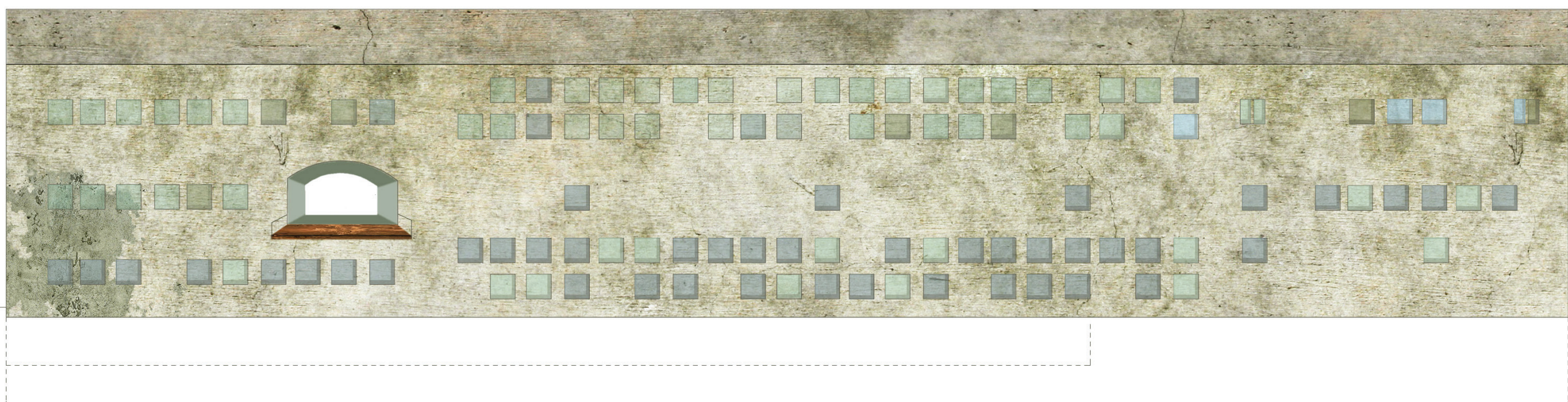
pohľad južný

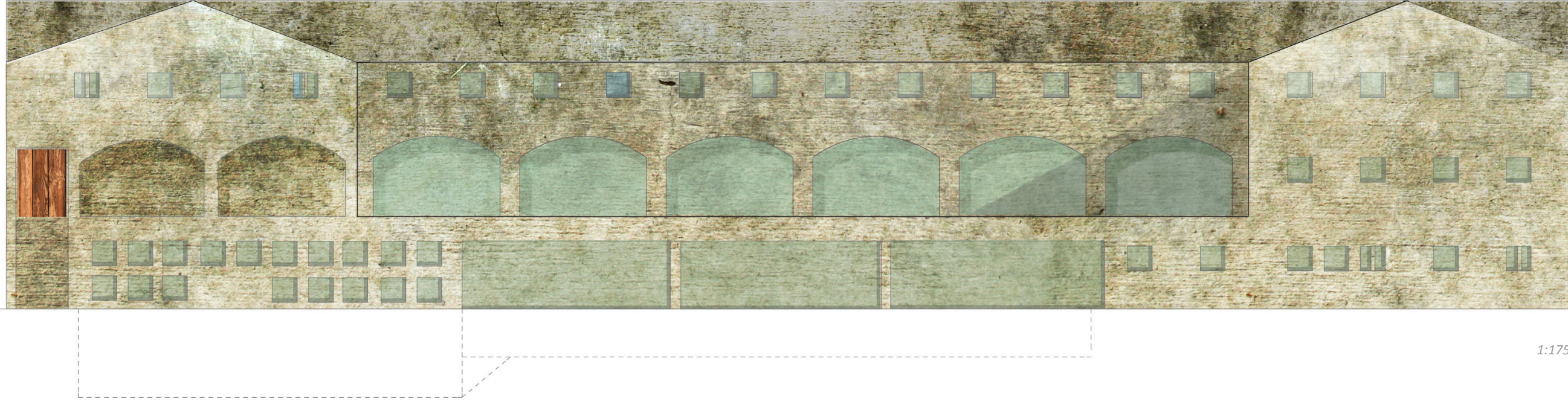
pohľad západný

pohľad severný

pohľad východný

1:175

situácia návrh

riešenie situácie
funkčné zadefinovanie
povrch
zeleň

les

alej vedúca k lesu na vrch kopca
povrch: vychodené tráva
stromy: lipa

dvor

povrch: oblázky
strom: lipa

zásobovanie

alej pôvodná - scelstvená

padací mostík- vtup

školská zahrada
povrch: strihaná tráva
stromy: 3 buky

schody ku kostolu

školský dvor
povrch: betónová dlažba
/raster 0,5m/
stromy v átriách :2 zachované

malá zahrádka voršilk
povrch: štrk
zeleň : plodiny a okrasné kvety

sad

20 čerešní a 20 jabloní

prijazd k hospodárskym
budovám
spevnený terén a okolie

výbeh pre kone

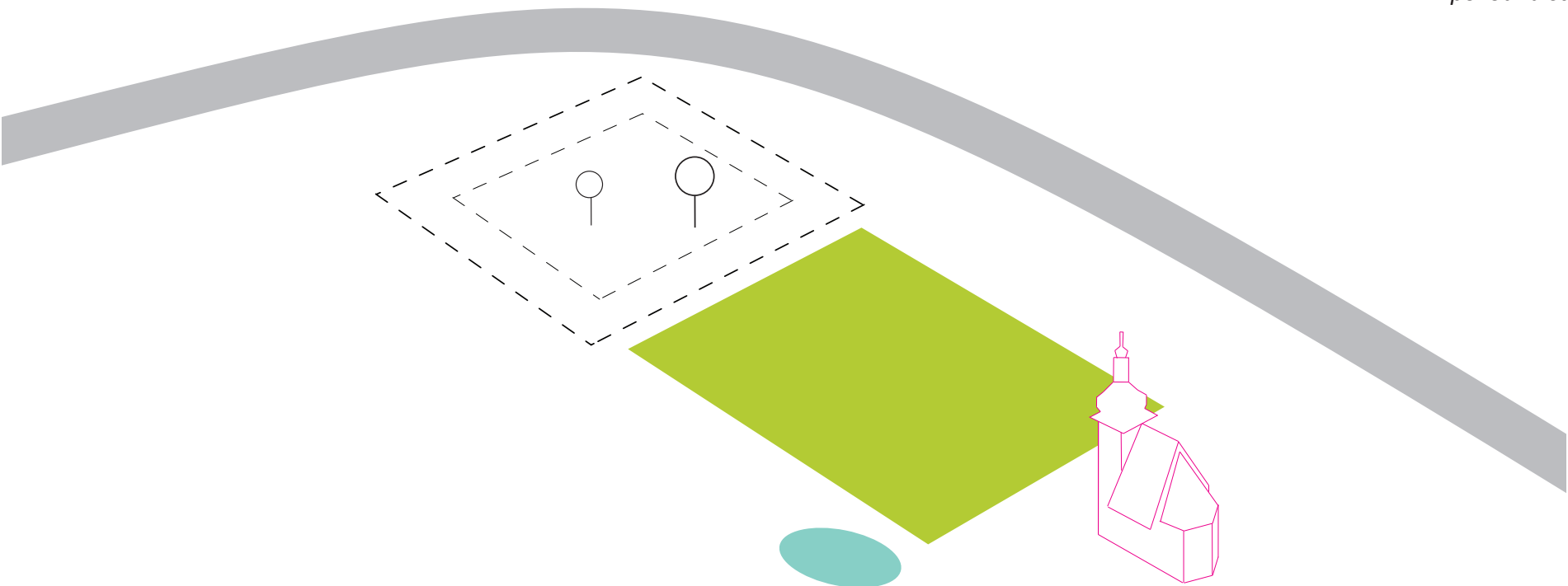

polička so zeleninou
parcely študentov

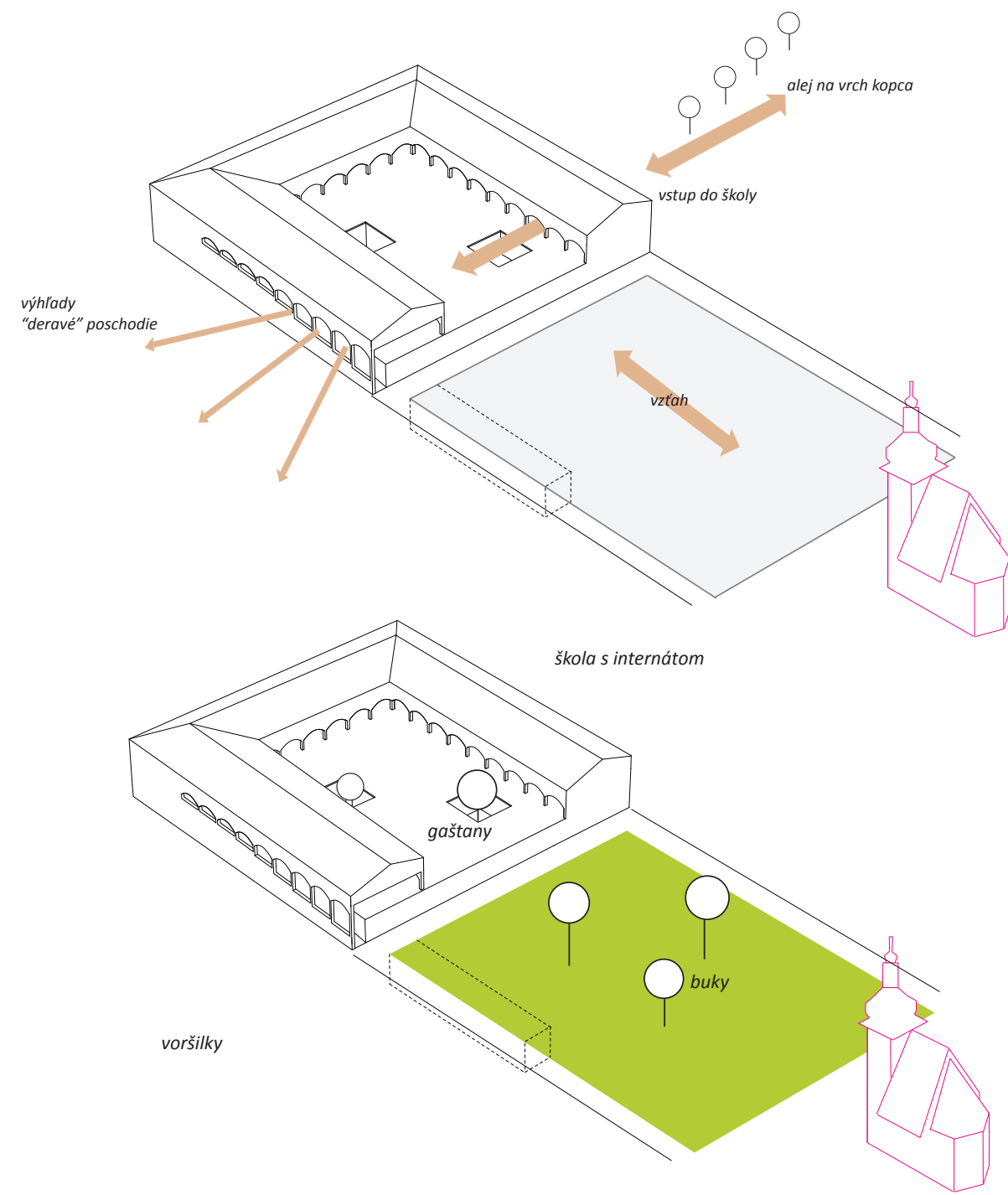

polia

situácia 1:500

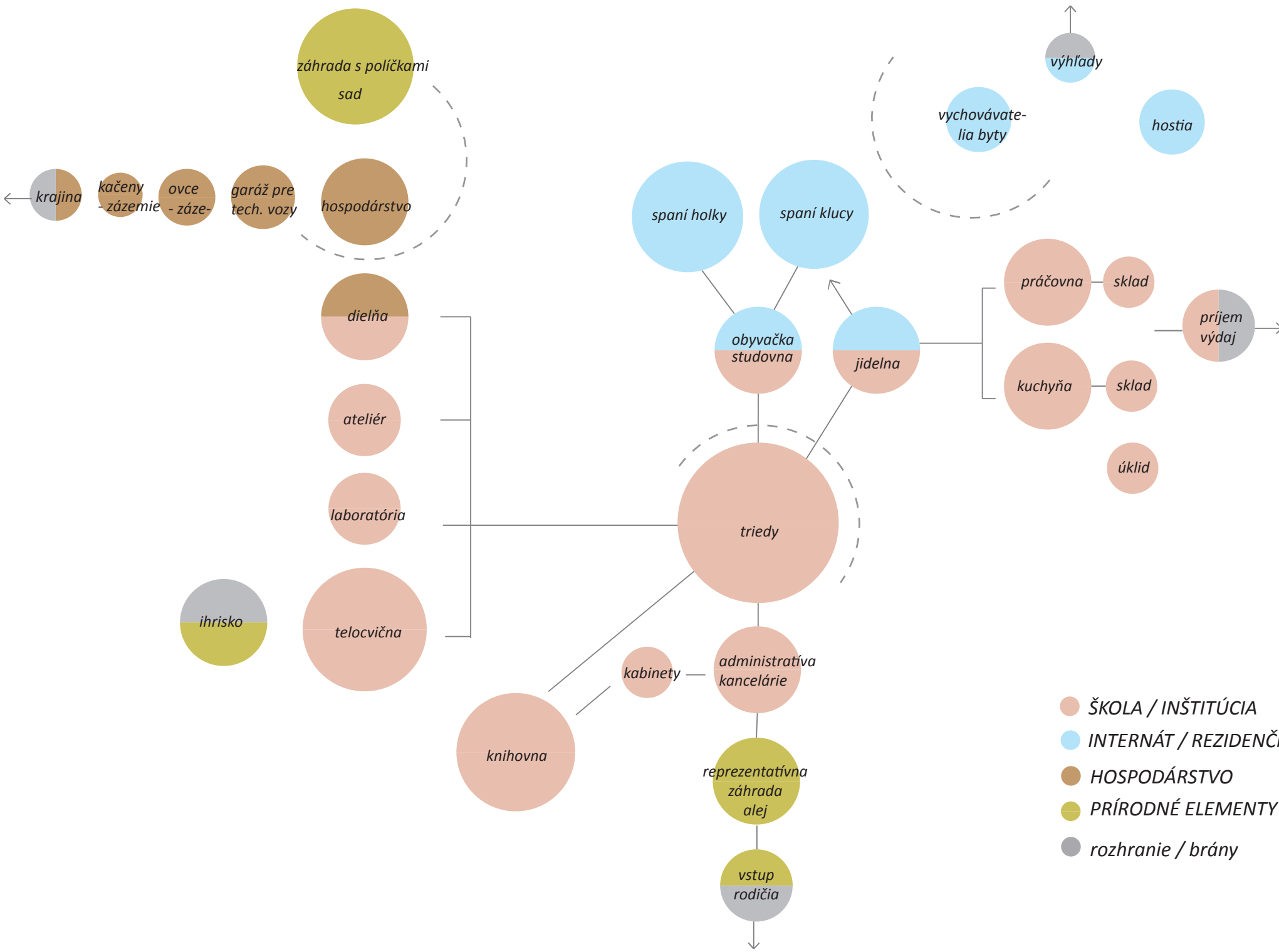
pôvodná stopa statku
zelene
jazera
a cesty.

princípy priehľadov a ôs.
ako zadefinovať vzťah ku kostolu
a ako ku krajine

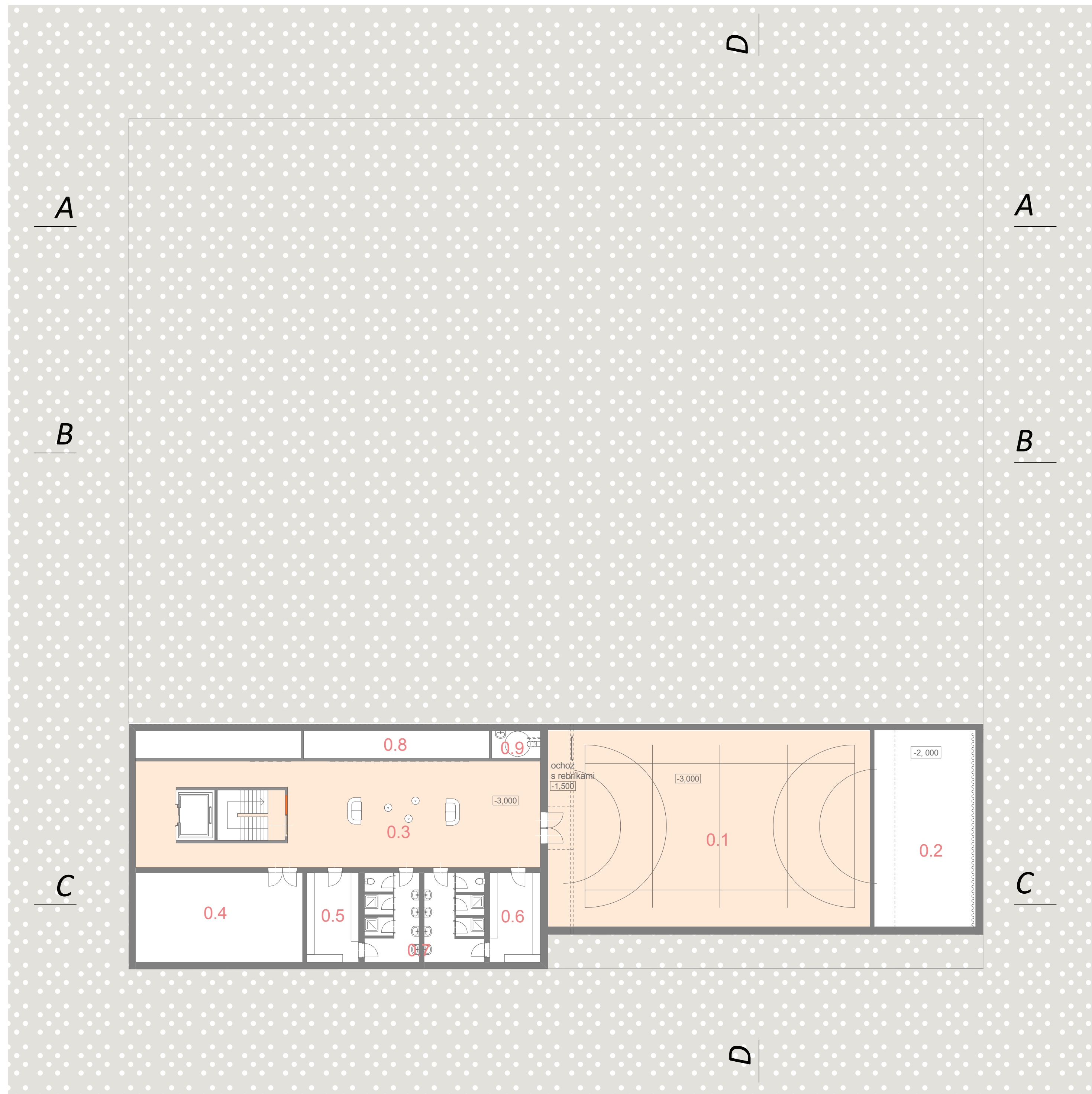
zeleň stará a nová
budovy staré a nové

schéma rozhraní
mentálna mapa

ŠKOLA / INŠTITÚCIA
INTERNÁT / REZIDENČNÁ ČASŤ
HOSPODÁRSTVO
PRÍRODNÉ ELEMENTY
rozhranie / brány

1pp

0.1 telocvičňa
multifunkčná sála /divadlo,tanec/
0.2 javisko
0.3 foyer
0.4 sklad /stoličky,žinienyk,lopty/
0.5 šatňa chlapci
0.6 šatňa dievčatá
0.7 záchody a sprchy spolu
0.8 tech. zázemie/ príležitostná šatňa
0.9 záchody invalidi

1np

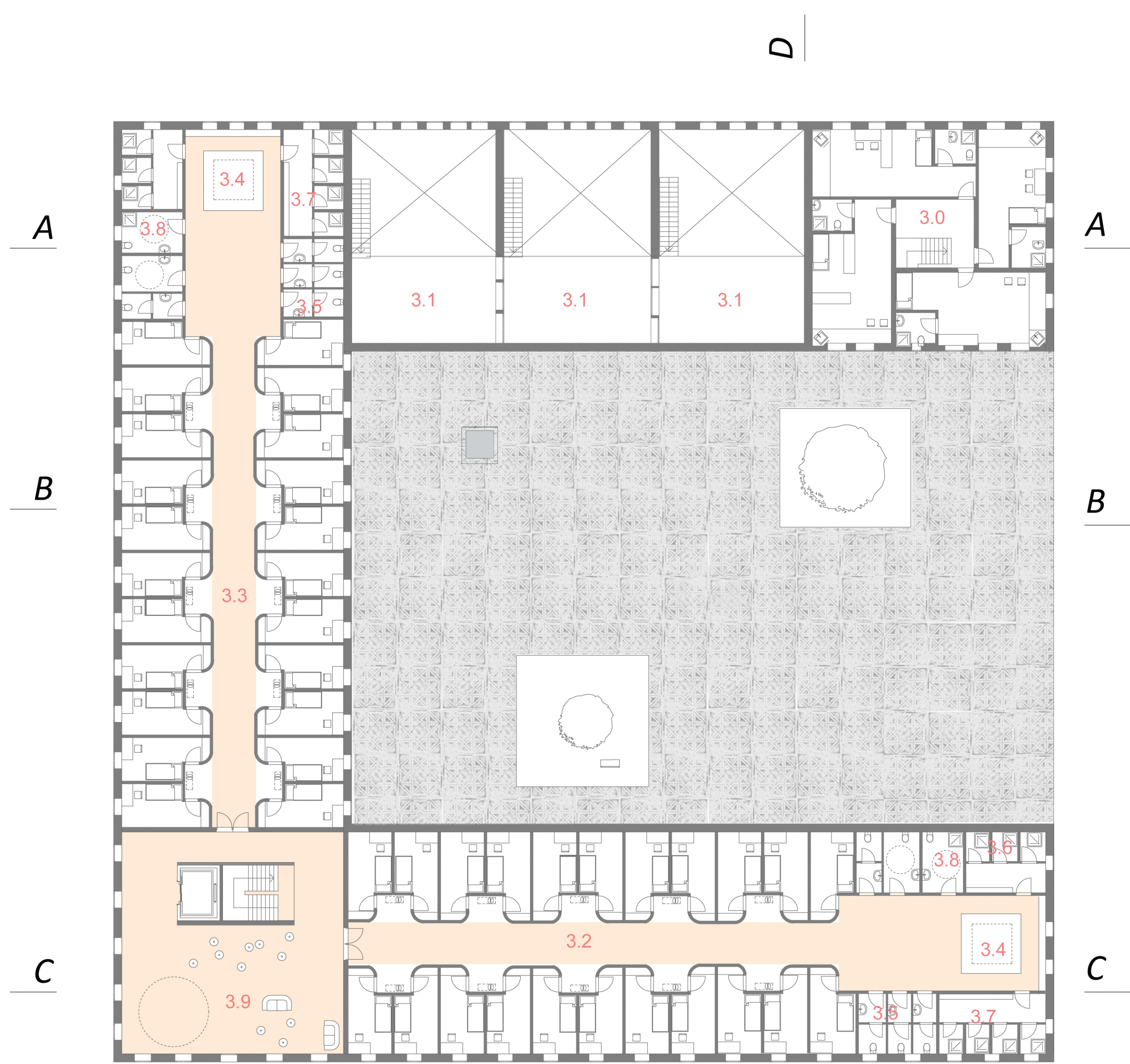
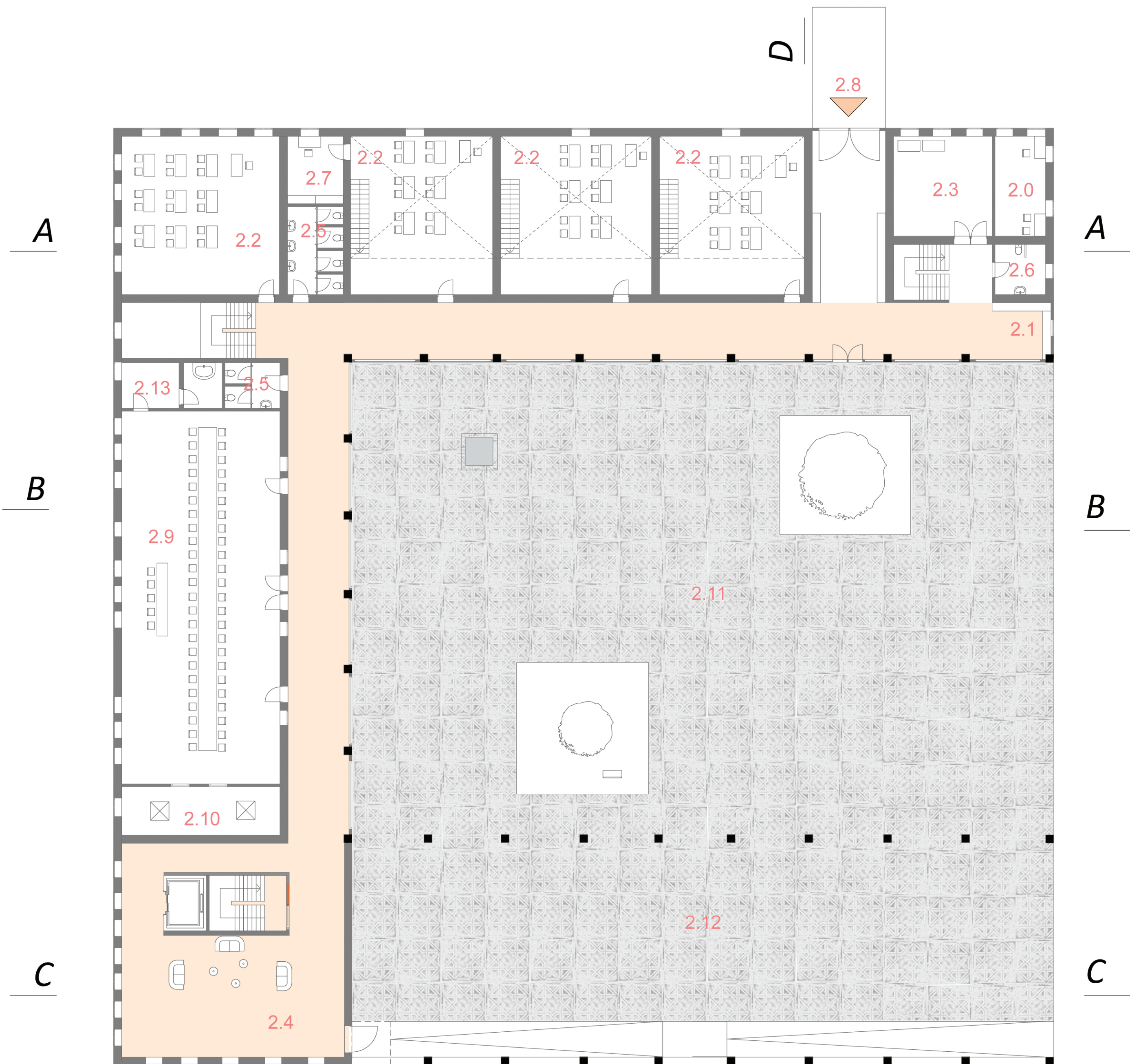

- 1.01 knižovna
- 1.02 átrium
- 1.03 malá brainstormingová miestnosť
- 1.04 veľká brainstormingová miestnosť
- 1.05 počítače
- 1.06 kabinet
- 1.07 zázemie knižovny
- 1.08 spoločný kruh
- 1.09 kaviarenska atmosféra
- 1.10 záchody učiteľia
- 1.11 záchody študenti
- 1.12 záchody invalidi
- 1.13 kuchyňa
- 1.14 suchý sklad
- 1.15 odpady
- 1.16 mokrý sklad
- 1.17 mrazáky

- 1.18 šatňa kuchárky
- 1.19 zásobovanie
- 1.20 varenie
- 1.21 umývanie
- 1.22 práčovňa
- 1.23 sušenie/skládanie
- 1.24 ateliér/dielňa
- 1.25 dielňa šitie
- 1.26 laboratória
- 1.27 technické zázemie
- 1.28 úklid /vysavač/
- 1.29 meročka
- 1.30 ošetrovňa
- 1.31 sklad na športové vybavení
- 1.32 rozdeľovanie práce,skrinky
- 1.33 záchody kuchárky
- 1.34 šatňa

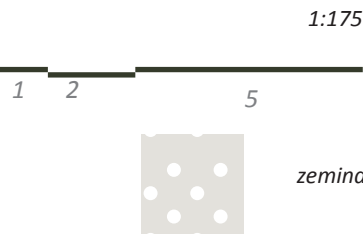
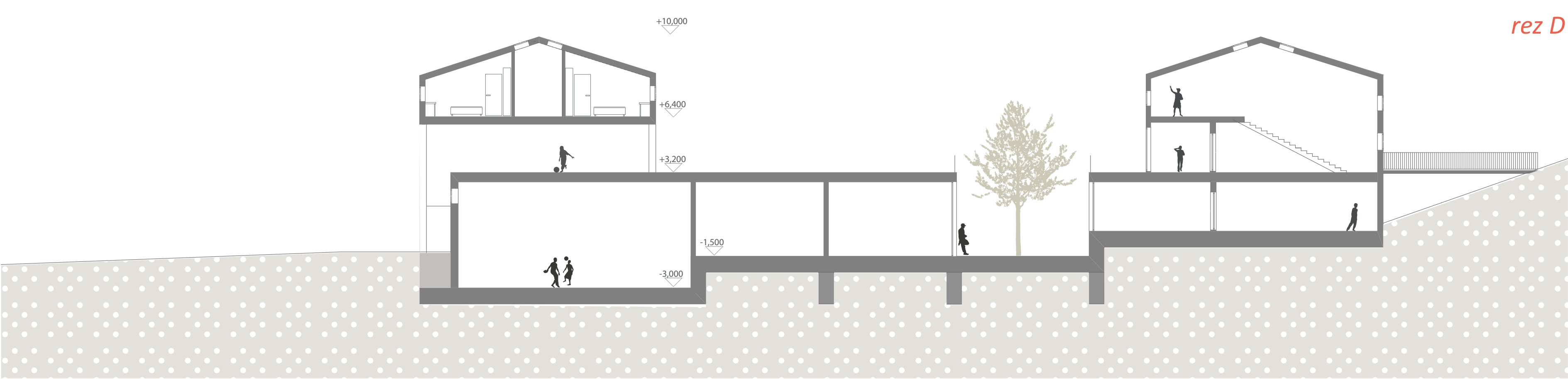
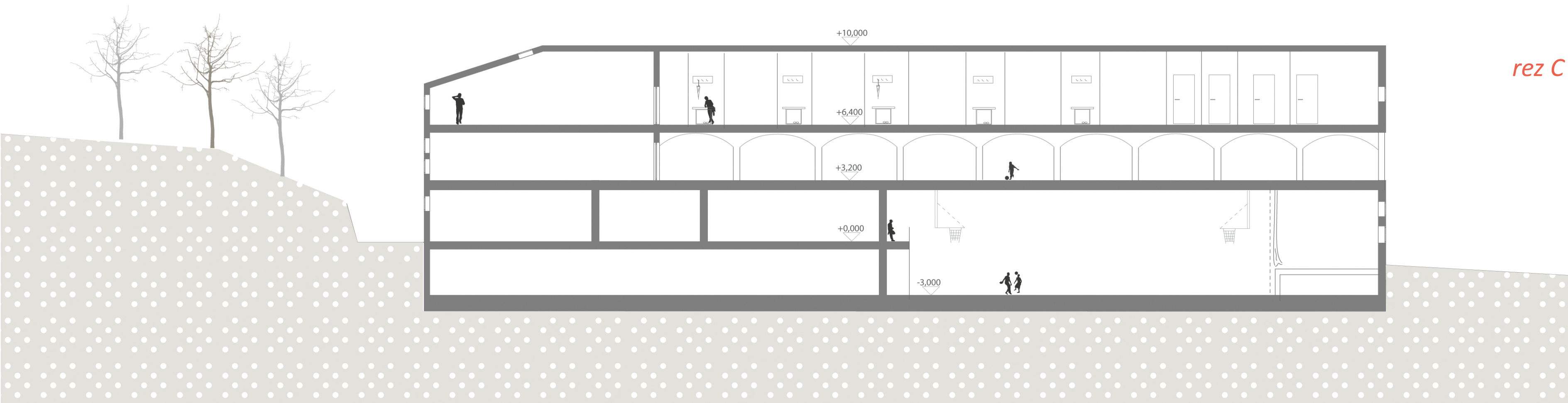
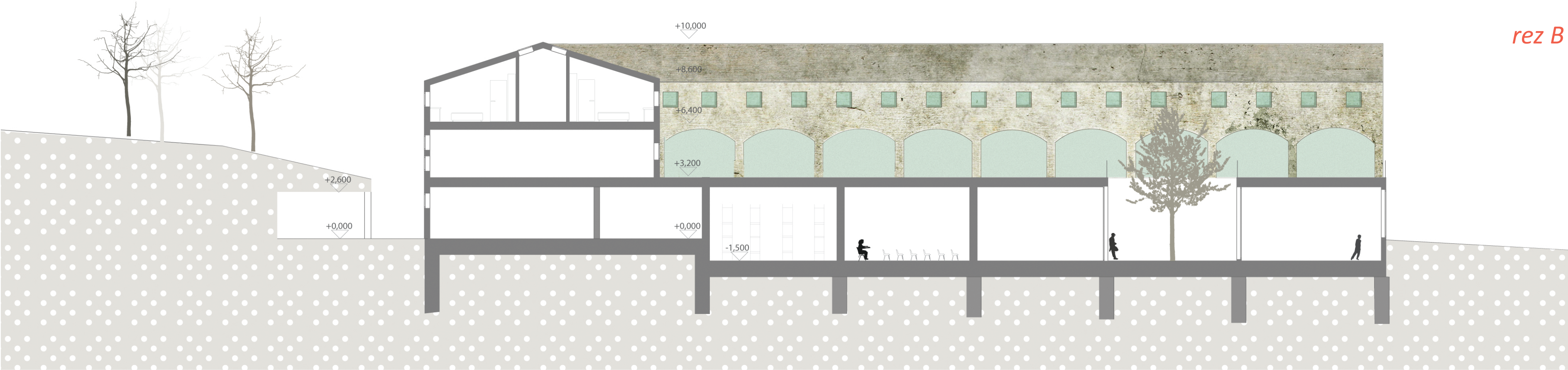
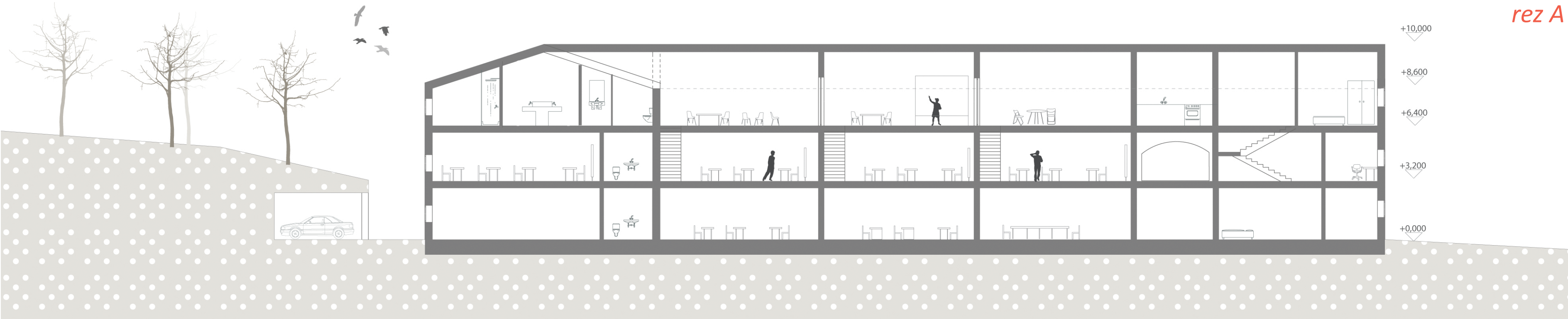
2np

3np

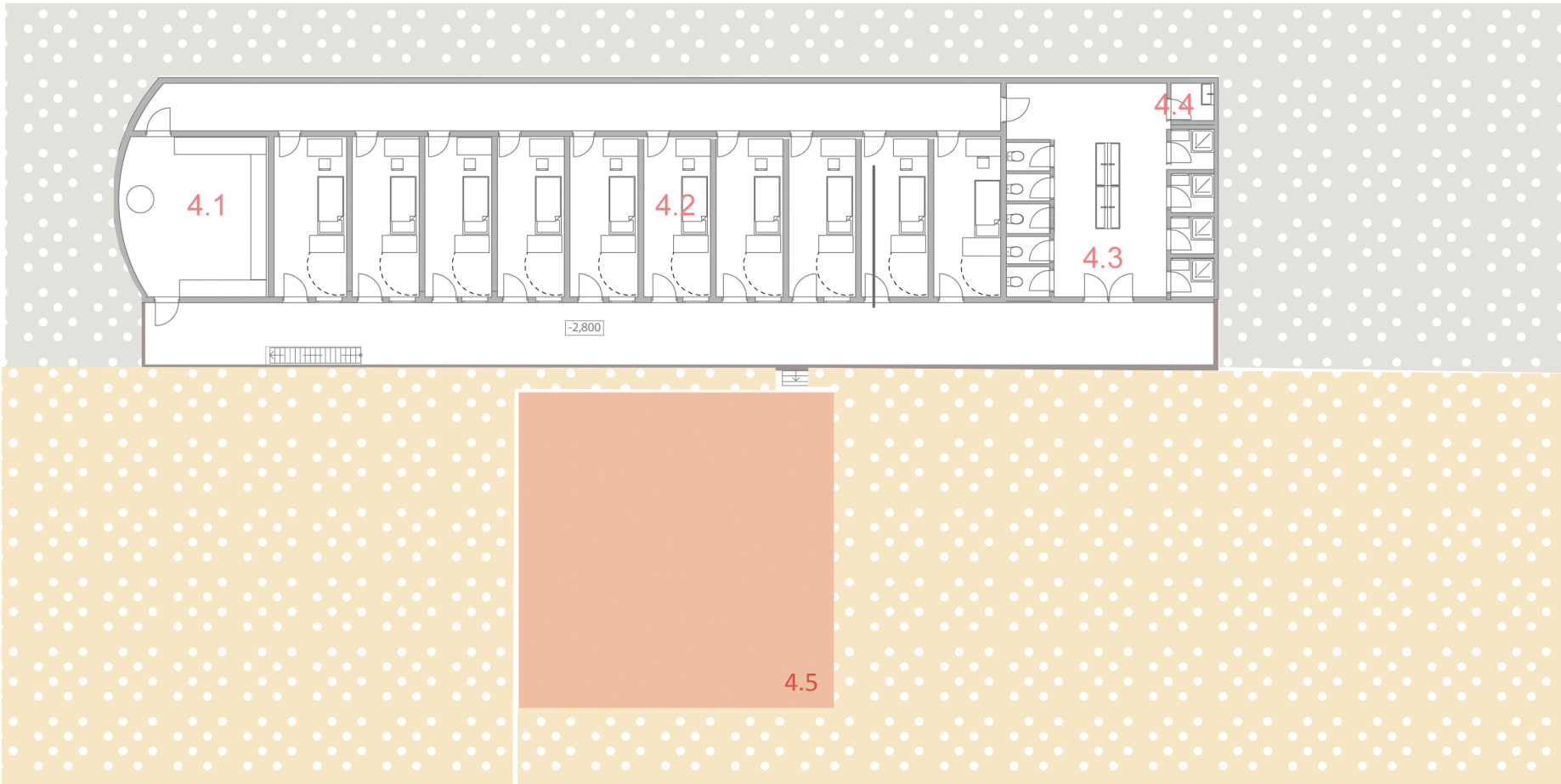
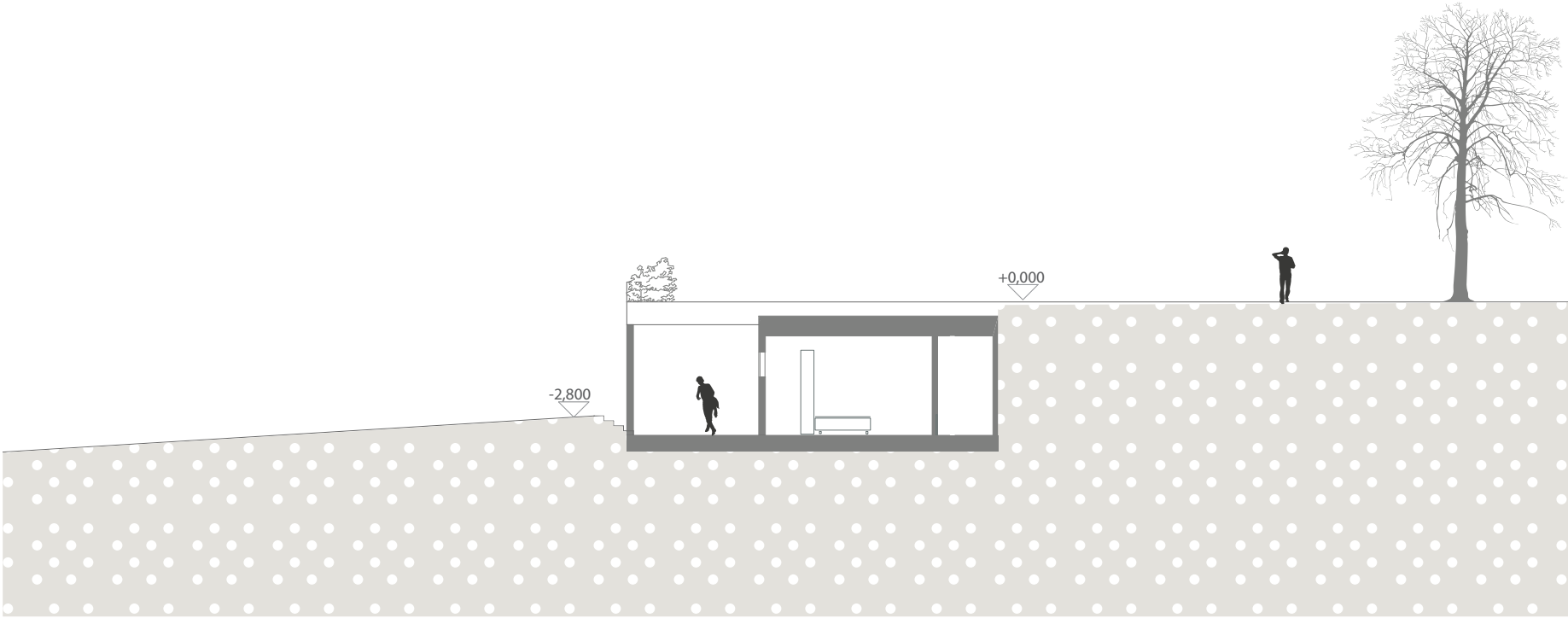

- 2.0 riaditeľna
- 2.1 čakareň
- 2.2 trieda
- 2.3 kancelária
- 2.4 foyer
- 2.5 záchody žiaci
- 2.6 záchody učitelia
- 2.7 kabinet
- 2.8 padací mostík
- 2.9 jedáleň
- 2.10 výťahy z kuchyne
- 2.11 školský dvor
- 2.12 kryté ihriská
- 2.13 sklad jidelny /obrusy úklid/

- 3.0 byty učiteľov
- 3.1 trieda
- 3.2 dievčatá -izby študentov
- 3.3 chlapci - izby študentov
- 3.4 spoločné umyvadlo
- 3.5 záchody
- 3.6 sprchy
- 3.7 prezliekareň
- 3.8 jednotka pre imobilných
- 3.9 spoloč. obývačka

dom voršíliek

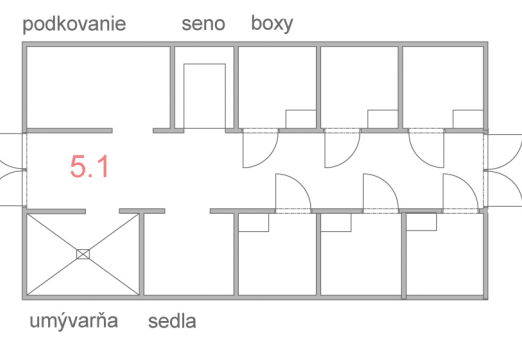
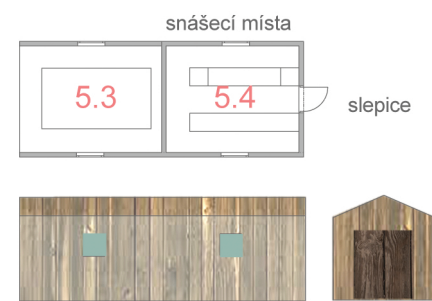

- 4.1 šatňa s kaplnkou
- 4.2 izba voršíliek
- 4.3 sprchy a záchody
- 4.4 úklid
- 4.5 záhradka

hospodárske domy

pôdorysy a pohľady

- 5.1 kone/podkovanie,seno, sedla,boxy
- 5.2 ovce
- 5.3 traktor
- 5.4 slepice

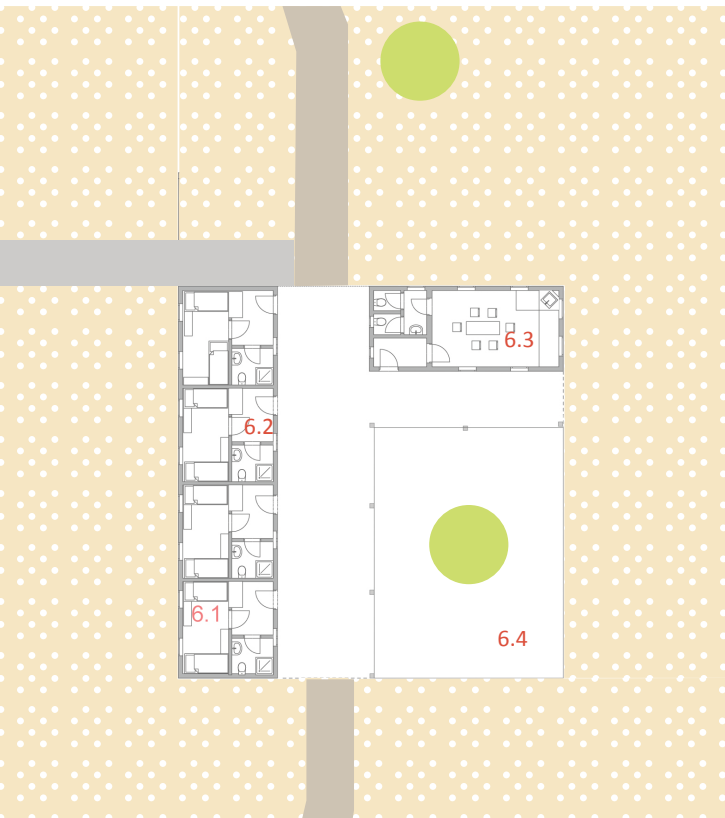

dom pre hostí

pohľady

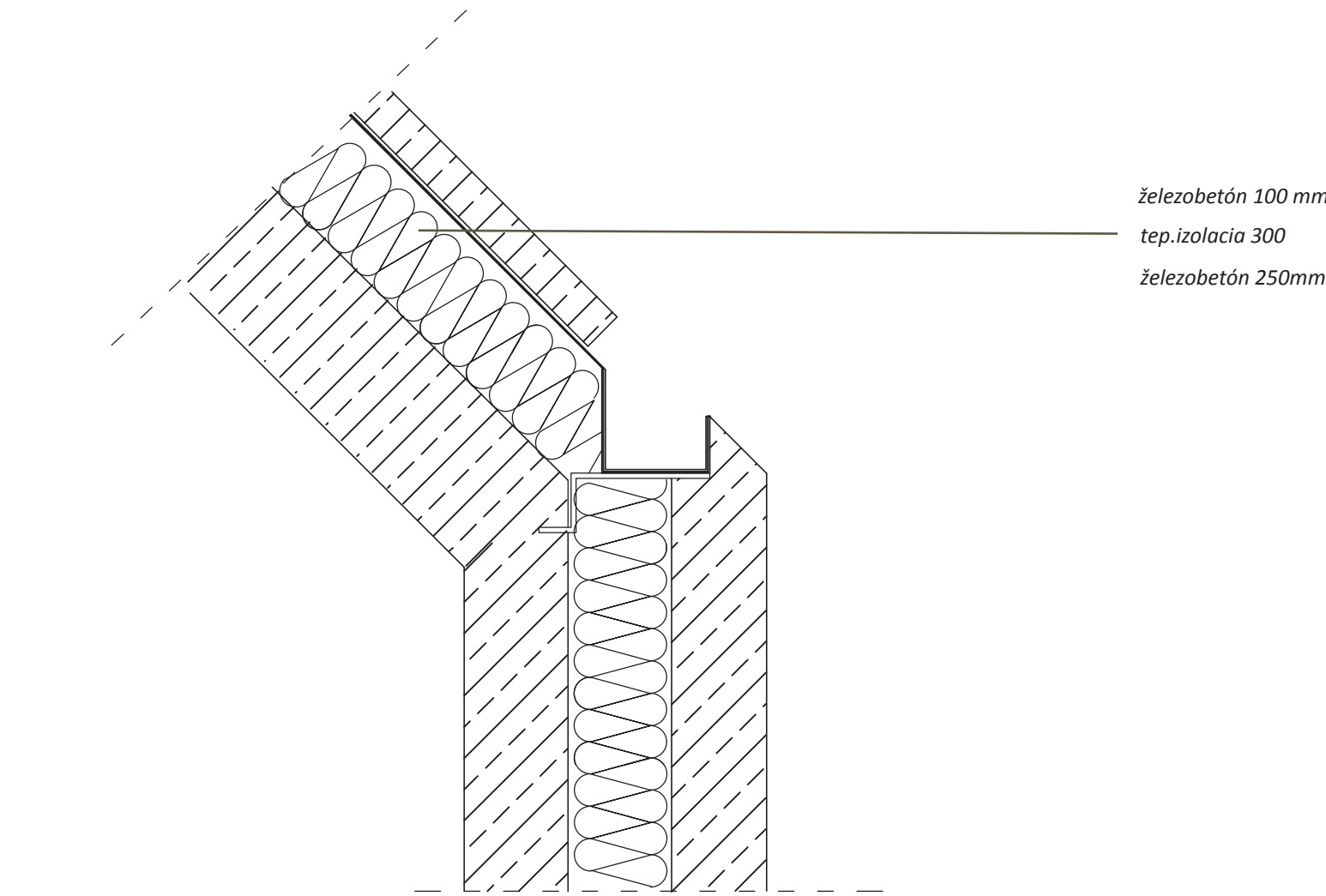
pôdorys

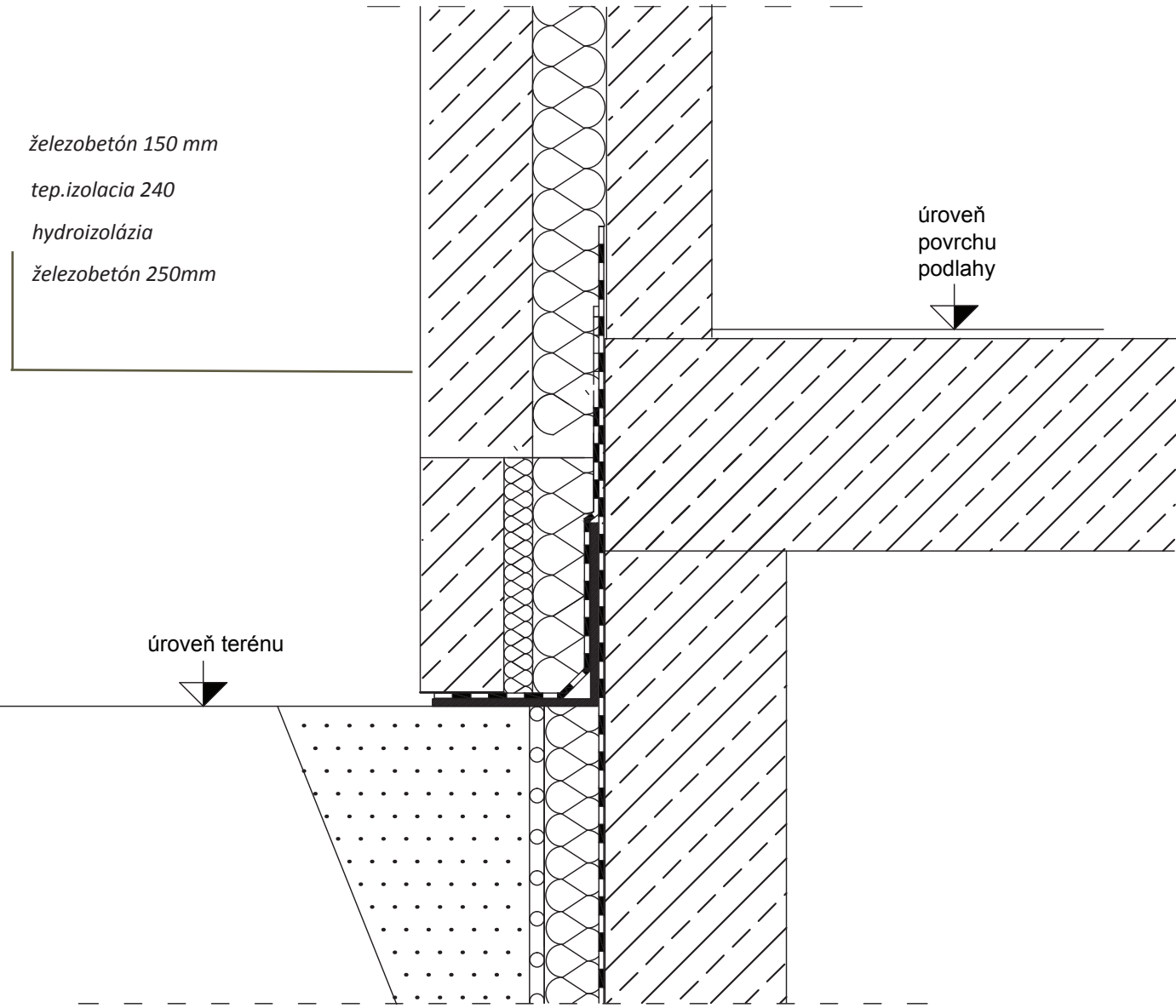
- 6.1 pokoje
- 6.2 wc+spr
- 6.3 spoloč. miestnosť
- 6.4 spol. dvorček

DETAILY KONSTRUKCE

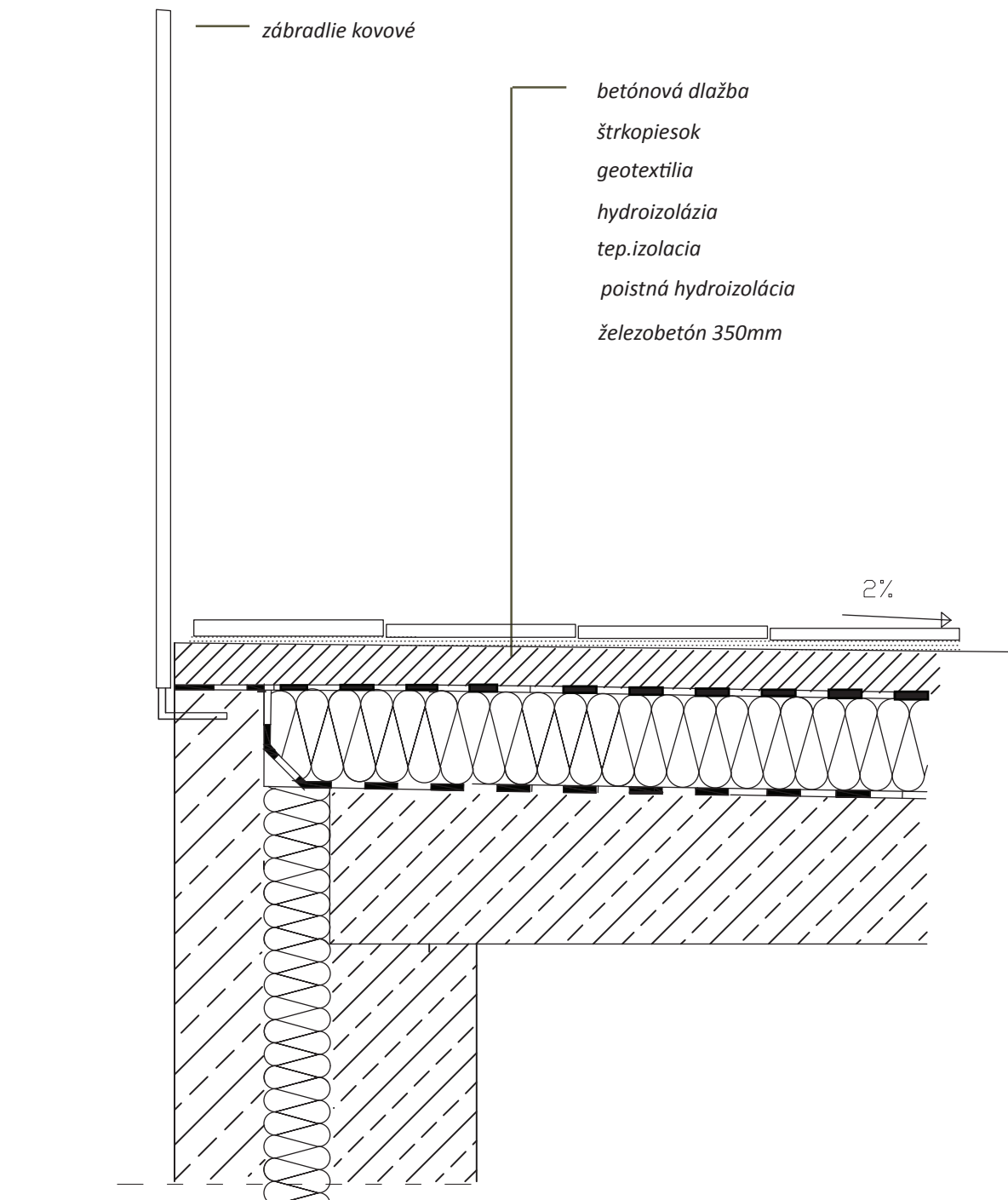
detail atiky strechy

detail konstrukce v dotyku s terénom

detail konstrukce pochozího školského

Premýšľam o svojich posledných pätnástich minútach detstva. Nechcem sa roznežniť. Vráviť zbohom bábiky, zbohom céčka, ahoj beďary a zbohom parta kamošov. Trochu sa desím, že moju hru na veľkú vystriedala skutočná dospelosť. A či som to hrala nesprávne? Nedá sa povedať: "toto dospievanie sa vám veľmi nepodarilo, kolegyňa, prídte v septembri. "

Na začiatku semestra môjkej bakalárskej práce stál predomnou kopec, ktorý som už dávno potrebovala prejsť. Bol to kopec môjho detstva, pevnina môjho dospievania. Človek to obdobie nosí v sebe celý život, no teraz cítim, že je čas ho uzavrieť. Hlavne preto som sa rozhodla navrhnúť školu. Strednú. Pevnú pevninu. Kde sa človek po tridsiatich rokoch, v čase podzimu svojho života, môže v spomienkach vracaať a nachádzať sa novo. Je to jedno z najdôležitejších období pre mnohé rozhodnutia, tvorenie si názorov, objavovanie právd, vybratie si zamestnania, postavenie hierarchie hodnôt. Bolo tu zadanie, ktorého odpoveď som nepoznala. Bola to cesta, ktorá mi dala možnosť hlbšie poznať toto obdobie, nájsť pojítka medzi myšlienkami a priestorovými súvislosťami.

Často som závidela spolužiakom, ktorí bývali na internáte (rozdiel oproti internátnej škole je ten, že internát funguje ako koleje, v budove nie je priestor na triedy a učebne) . Mali vlastnú izbu, vlastnú skriňu a nemuseli vodiť mladšiu sestru do škôlky. A to boli veci čo som ja doma nemala. Mali síce akúsi večierku, ktorú im nariadila pani na vrátnici. No mohli mať pod posteľou ponožky . Predstavovala som si ich život tak ideálne, až mi prišlo neuveriteľné, keď som sa dozvedela, že skutočných internátnych škôl je v našom "Československu" naozaj málo. V našich zemiach je to ešte stále fenomén.

Tradícia posielania detí do internátnych škôl, aby sa mohli spoločne učiť a vzdelávať, je zaznamenaná v klasickej literatúre a v britských spisoch starších ako tisíc rokov. V Európe sa prakticky vyvinula v stredovekých časoch, keď rodiny posielali chlapcov aby sa vyučili za mladých klerikov, podobne ako to bolo v kláštoroch a klerikánskych domoch. Dnes ide o typickú formu súkromných stredných škôl v zemiach ovplyvnených britským modelom vzdelávania, taktiež se tento spôsob často využíva pre výchovu detí s postihnutím alebo pre prípravu na niektoré špecifické povolania (vojenské školy).

Vo svete sa za najstaršiu internátnu školu pokladá The King's School, Canterbury ktorá sa vyvinula pri kláštore okolo roku 597n1, kedy sa predpokladá založenie školy. Taktiež za vlády Henrycha VII vznikali školy podobného typu, ako napríklad Westminster School. Winchester College (založil pápež Wiliam z Wykehamu v roku 1382) a Oswestry škola (založená Davidom Holbachem v roku 1407) sú najstaršie internátnej školy v kontinuálnej prevádzke. ¹

Internátna škola je definovaná ako tá, v ktorej priestoroch sú všetci alebo niektorí žiaci a prípadne i učitelia zároveň behom obdobia výuky ubytovaní. Pokúšam sa redefinovať a odpoveď si osobne na otázku aké sú kontúry tejto typológie.

Kde končí hranica fyzická, a taktiež mentálna priestoru školy a priestorov internátu. Kde sa nachádzajú v noci učitelia a kde žiaci. Ktoré miesto je reprezentatívne a študenti sú v uniformách a ktoré je domáce a sú v teplákoch. Pýtam sa kde končí a kde začína. Kde je a kde nie je. Kde rastie a kde klesá.

Kde som a kde nie som. Dnu a von. Škola a voľný čas. Duchovné a svetské. Učiteľské a študentské.

Internátna škola má svoj svet. Budú tu chodiť deti nielen študovať. Majú z nich byť komplexné ľudské bytosti. Dospelé jednotky spoločnosti. Budú ležať v tráve a hrať sa na ornitológov. Budú nosiť ponožky farby pšeničného poľa. Večer budú rátať hviezdy a ráno budú rátať príklady z matematiky. Budú hrať Rómea a Júliu a zašívvať si diery na ponožkách.

“Potrebujeme rád, ktorý nám dáva ustálenosť, rovnako ako deti potrebujú chodiť spať ve stejnou dobu a jíst domácí, známé, nekořenené jídlo.” Allain De Botton¹

Internátnej školy sa prejavujú rôznymi spôsobmi v rôznych spoločnostiach. Napríklad, v niektorých spoločnostiach deti začínajú už v nižšom veku než v iných, vyvinula sa tiež tradícia, keď rodiny posielajú svoje deti do rovnakej internátnej školy po celé generácie. Jedným z dôvodov, prečo sa rodičia rozhodnú pre posielanie detí do internátnej školy je rozvíjať v detskej duši širšie obzory ako ich rodina môže poskytnúť, túžia umožniť dieťaťu zažiť špecifický druh kultúrneho zázemia, či podporiť jeho osamostatnenie. . Rovnako tak, výberom modernej internátnej školy, rodičia môžu ašpirovať na rast individuality a sebahodnotenie, ktoré umožňuje miešanie detí z rôznych sociálnych tried za rovnakých podmienok.²

Zaujímavou inšpiráciou bola pre mňa budova zaradená do kategórie špeciálne formy ubytovania mládeže a to sirotinec od Aldo van Eycka z roku 1955 -60. Ten sa snažil vybudovať domov a zároveň malé mesto. Jeho dve paradigmata:

- Nesmieme dovoliť aby sa zložitost' života v našej spoločnosti rozpadla do racionálnych analýz a príkazov, ale mali by byť vyjadrené architektom a urbanistom ako priestorové a sociálne celky.*
- Pozitivistický pohľad na človeka bol nahradený idealistickou víziou; človek má vždy rovnaké základné potreby a intuície, bez ohľadu na to, o aké obdobie a kultúru ide.⁵*

Konfigurácia viacerých priestorov tvorí spolu s väčším štvorcovým priestorom - nádvorím, jeden detský dvor. Budova má osem takýchto zón, z ktorých každá prislúcha inej vekovej skupine. Všetky prvky sú v areály podrobené jednému všeobjímajúcemu princípu - opakujúcej sa štruktúre a geometrii.

Budova je postavená z dvoch veľkostí modulov, menšej veľkosti pre bývanie, a väčšej veľkosti pre komunitné priestory. Moduly sa skladajú zo štyroch okrúhlych stĺpov v rohoch s klenutou strechou z betónu. Podlaha je taktiež betónová. Fasády na budove sú buď sklenené steny alebo pevné steny z tmavých hnedých tehál.

Ďalšou významným kampusom tohto druhu je Sverr Fehn a jeho projekt do nórskeho Skadalenu. Škola pre nepočujúcich je opäť myšlienkou malého mesta pre nepočujúce deti s dôrazom na haptické prejavy povrchov, hru so svetlom a prácu s merítkom malého človeka.

Systém otvorených tried, ktorý promieňa vzťah žiaka a učiteľov. Projekt pozostáva z ôsmich nezávislých a vzájemne odlišných stavieb, rozmiestnených na pozemku v súlade s jeho zvažitým terénom. Dvojpodlažná dlhšia budova je určená pre skupinové činnosti, jej hlavná hala je osvetlená oknami v strope a z arkýrov po strane. Tie umožňujú vykonávať niektoré činnosti v súkromí, zároveň ale nerušia náväznosť medzi interiérom a exteriérom. Budova s triedami a škôlka majú obe podobný polkruhový tvar, inšpirovaný spôsobom, ako sa deti zhromažďujú okolo učiteľa. Škola je sčasti internátna a je tu teda i šesť ubytovní s izbami, združenými okolo spoločného priestranstva. Ostatné budovy zahŕňujú jedáleň, kuchyňu, kancelárie administratívy a športové zariadenia vrátane bazénu.

“Architektúra je závislá na svete zraku. Aby zlepšila život hluchého dieťaťa, musí kompenzovať ztrátu zvuku. Svetlo je zvuk zraku. Keď sa dieťa dotkne zdi svojho pokoja, získava bezpečie z jej sily. Jeho okno je prenosom zvuku. Jeho stôl je prúžkom, jeho polička rozmluvou. Pokiaľ sú tieto pohľady dost bohaté na to, aby sa stali zvukom, je dieťa schopné hovoriť.” Sverre Fehn³

Jedným z fungujúcich príkladov avšak nie úplne architektonicky kvalitným je v Čechách Open Gate -gymnázium a základná škola v Babicích u Prahy, vybudovaná v roku 2005. Táto škola funguje najmä pre rodiny s vyšším mesačným príjmom, keďže mesačné školné je 47 tisíc Kč, čo predurčuje zloženie študentov. Deti tu majú najvyšší komfort, s kvalitným technickým vybavením. Výuka v anglickom jazyku prebieha vo väčšine predmetov s rodenným hovoriacim. Architektonicky je areál plošne rozľahlý a pôsobí nekompaktne. Väčšina funkcií má vlastnú budovu. V kampuse školy sa nachádza knižnica, divadelný sál, pracovné dielne - keramická, textilná, drevodielňa a kovodielňa, výtvarný ateliér, hospodársky dvor s koňmi, kozami a ovcami, zookútik s exotickou faunou a flórou, krytý bazén, hudobné a nahrávacie štúdio, vonkajšie športovištia a krytá hala pre športové i spoločenské využitie.

Myšlienky o prepájaní architektúry a výchovy mladého človeka, či už je to dieťa alebo dospievajúci. Nájsť štruktúru v ktorej sa dá bývať aj študovať. Vytvoriť dom pre komunitu a jej rast. Myslím, že to zadanie je blízke väčšine ľudí, je to ako tvorenie základov ďalších generácií, ako formovanie budúcnosti, ako hľadanie ideálneho kampusu.

“Opravdové spoločenství vyžaduje jak sdílenou minulost, tak budoucnost, v níž společně vkládá naději.”⁵

MYŠLIENKOVÉ IŠPIRÁCIE

Filmy :

Class (1983)

Boys (1996)

Knihy:

J.D. Salinger, novela The Catcher in the Rye (1951)

J. K. Rowling, Harry Potter series (1997–2007)

Hermann Hesse, Radosti zahradníka (1992)

CITÁCIE

1

Allain De Botton (2002) Architektura štěstí

2

Fisher, S., Frazer, N. & Murray, K (1986). Homesickness and health in boarding school children. Journal of Environmental Psychology

3

Aldo van Eyeck, <http://www.architectureguide.nl/>

3

Svenn Fehn (1983) Myšlení konstrukce

5

Karsten Harries (2011) Etická funkce architektury